

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Tutkimus- ja kehittämistoimintaa monikulttuurisesti

Selvitys pääkaupunkiseudun maahanmuuttajajärjestöjen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteistyön tulevaisuudennäkymistä

Salla Hyppönen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Salla Hyppönen	Sivumäärä 49 ja 9 liitesivua
Työn nimi Tutkimus- ja kehittämistoimintaa monikulttuurisesti. Selvitys pääkaupunkiseudun maahanmuuttajajärjestöjen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteistyön tulevaisuudennäkymistä	
Ohjaava opettaja Juha Makkonen	
Työn tilaaja TKI-HUMAK Anna, nuorisoalan ja järjestötyön tutkimuskeskus. TKI-päällikkö Eeva Sinisalo-Juha	
Tiivistelmä <p>Tämä opinnäytetyö käsittelee pääkaupunkiseudun maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksia yhteistyöstä Humanistisen ammattikorkeakoulun (HUMAK) kanssa. Opinnäytetyössä syvennytään pohtimaan yhteistyötä erityisesti ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoiminnan näkökulmasta, sekä selvitetään mitä mahdollisuuksia yhteistyö oppilaitoksen kanssa avaa maahanmuuttajajärjestöille. Opinnäytetyössä selvitetään myös millaisena maahanmuuttajajärjestöt näkevät opiskelijoiden roolin osana yhteistyötä sekä mitkä heidän näkökulmastaan katsottuna ovat opiskelijoiden tärkeimpiä ominaisuuksia. Opinnäytetyö perustuu HUMAKin tahtotilalle tehdä tutkimus- ja kehittämistoiminnallista yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa.</p> <p>Opinnäytetyö osoittaa, että maahanmuuttajajärjestöjen sekä HUMAKin väliselle yhteistyölle on tarvetta. Yhteistyön mahdollisuuksissa piilee myös valtavasti potentiaalia, josta kaikki osapuolet voisivat hyötyä. Yhteistyön kautta maahanmuuttajajärjestöt voivat hyötyä oppilaitoksen ammattitaidosta sekä saada lisäresursseja omalle toiminnalleen esimerkiksi opiskelijaharjoittelijoiden myötä. HUMAK oppilaitoksena voi yhteistyön kautta toteuttaa tutkimus- ja kehittämistoimintaansa, sekä tarjota opiskelijoilleen monipuolisia ja haasteellisia oppimisympäristöjä. Opiskelijat voivat yhteistyön avulla kehittää osaamistaan monikulttuurisissa ympäristöissä aitojen työelämäkumppaneiden kanssa ja profiloitua entistä enemmän monikulttuurisen työn ammattilaisina.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja tutkimustieto kerättiin puoli-strukturoidun teemahaastattelun avulla. Opinnäytetyö antaa HUMAKille uutta tietoa maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksista yhteistyötä kohtaan. Opinnäytetyö esittelee yleiskuvaa maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksista, mutta nostaa esiin myös konkreettisia kehittämistarpeita, joiden avulla HUMAK voi ryhtyä suunnittelemaan yksityiskohdaisempaa yhteistyötä järjestöjen kanssa. Vaikka näkökulmana opinnäytetyössä on yhteistyö maahanmuuttajien kanssa, ovat työn tulokset hyödynnettävissä HUMAKin tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja järjestöjen yhteistyön tueksi myös laajemmin.</p>	
Asiasanat: ammattikorkeakoulut, tutkimus- ja kehittämistoiminta, yhteisöpedagogit, maahanmuuttajat, järjestöt, verkostoituminen, yhteistyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Salla Hyppönen	Number of Pages 49 + 9
Title Research and development activities multiculturally. Research on immigrant organizations and HUMAK University of Applied Sciences co-operation and its prospects in Helsinki metropolitan area.	
Supervisor Juha Makkonen	
Subscriber TKI-HUMAK Anna, Eeva Sinisalo-Juha	
Abstract <p>This thesis discusses Helsinki Metropolitan areas immigrant organizations thoughts about co-operation with HUMAK University of Applied Sciences. Thesis engrosses to discuss especially co-operation from the point of view of university of applied sciences research and development activities, and clarifies what opportunities co-operation opens to the immigrant organizations. Thesis also disentangles how immigrant organizations see student's role as a part of the co-operation and what from their point of view are student's most important qualities. Thesis bases on HUMAK's aspiration to co-operate with immigrant organizations on the research and development.</p> <p>Thesis indicates that there is a need for the co-operation between immigrant organizations and HUMAK. The possibilities of co-operation involve a lot of potential, wherefrom all sides could benefit. Through co-operation immigrant organizations could benefit from the learning institutions expertise and could get additional resources to their work, for example by student trainees. HUMAK as a learning institution could practice its research and development activities and offer students diverse and challenging learning environments. Through co-operation students could improve their know-how in multicultural surroundings, together with real working life partners. Students could also make their profile more clear as professionals of multicultural work.</p> <p>Thesis was carried out as qualitative research. Research information was collected with semi-structured theme interview. Thesis provides HUMAK new information about immigrant organizations thoughts towards the co-operation. Thesis presents an overview of immigrant organizations thoughts, but also opens concrete development needs which HUMAK can utilize when starting more detailed co-operation planning with the organizations. Although the perspective in the thesis is co-operation with immigrant organizations, the results can be utilized also wider to support HUMAK's research and development activities and organizations co-operation.</p>	
Keywords: Universities of Applied Sciences, research and development activities, community educators, immigrants, organizations, networking, co-operation	

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2. TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KESKEISET KÄSITTEET	7
2.1 Humanistinen ammattikorkeakoulu osana suomalaista korkeakoulujärjestelmää	7
2.2 Yhteisöpedagogiksi järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmasta	10
2.3 Tutkimus- ja kehittämistoiminta	11
2.4 Maahanmuutto ja maahanmuuttajat Suomessa	13
2.5. Maahanmuuttajien järjestötoiminta	15
2.6 Verkostoituminen eri toimijoiden kesken	17
2.7 Järjestöt ja oppilaitosyhteistyö	19
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	20
3.1 Opinnäytetyöprosessin eteneminen	22
3.2 Teemahaastattelu aineistonkeruun menetelmänä	23
3.3 Aineiston analyysi	24
3.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	25
4 TUTKIMUSTULOKSET JA POHDINTA	27
4.1 Aiempi oppilaitosyhteistyö	27
4.2 Järjestöjen vahvuudet ja yhteistyön mahdollisuudet	28
4.3 Yhteistyön uhkia ja järjestöjen heikkouksia	30
4.4 Tutkimusideat ja kehittämistarpeet	31
4.5 Järjestöjen kriteerit yhteistyölle	33
4.6 HUMAKin rooli yhteistyössä	34
4.7 Opiskelijoiden rooli yhteistyössä	37
4.7.1 Hyvän harjoittelijan ominaisuudet	39
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	40
LÄHTEET	44
LIITTEET	50

1 JOHDANTO

Monikulttuurisuuden kysymyksiä on pidetty Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogien (AMK) opetuksessa pitkään omana erityisosaamisen ja erikoistumisen alueenaan. Toimialan monikulttuuristen kysymysten ymmärtäminen on tärkeää, koska yhteisöpedagogin on järjestö- ja nuorisotalan asiantuntijana oltava valmis kohtaamaan myös monikulttuurisuuden mukanaan tuomat uudet haasteet. Monikulttuurisuus tuo mukanaan useita erityispiirteitä ja uusia kysymyksiä niin nuorisotyön kuin järjestöjenkin perustoimintojen järjestämiseen, ja jokaisen yhteisöpedagogin tulisi olla riittävän perehtynyt käsittelemään näitä asioita. Onkin syytä laajentaa myös opetuksen näkökulmaa niin, etteivät monikulttuuriset kysymykset puhuttele enää vain erityisen monikulttuurisen suuntautumisen käyneitä yhteisöpedagoogeja, vaan monikulttuurisuuden ymmärtäminen ja sen mukanaan tuomiin haasteisiin vastaaminen tulisi olla yksi jokaisen yhteisöpedagogin perustavista ammatillisista valmiuksista. (Laitinen 2011b, 1; 2011c, 4.)

Monikulttuurisuus tuo siis mukanaan omia erityispiirteitään ja herättää monenlaisia kysymyksiä. Tämä opinnäytetyö keskittyy tarkastelemaan pääkaupunkiseudun maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksia yhteistyöstä Humanistisen ammattikorkeakoulun (jatkossa HUMAK) kanssa. Maahanmuuttajajärjestöjen ja HUMAKin yhteistyökuvioiden selvittäminen on olennaista, ja siitä on selkeästi molempinpuolista hyötyä. Järjestöt voivat hyötyä HUMAKin taholta saatavasta ammattitaidosta ja opiskelijoiden mukanaan tuomasta työvoimasta ja osaamisesta, kuten opinnäytetyötutkimusten tai kehittämishankkeiden tekemisestä organisaatioon. Vastaavasti HUMAK oppilaitoksena pystyy toteuttamaan perustehtäviensä mukaisia asioita, kuten omaan toimialaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa, sekä tarjoamaan monipuolisia ja haasteellisia oppimisympäristöjä opiskelijoilleen. Koska HUMAKin mission mukaan Humanistinen ammattikorkeakoulu on yhteiskunnallinen vaikuttaja ja aktiivinen kansalaisyhteiskunnan kehittäjä (HUMAK 2011a), tulee sen pysyä tiukasti mukana yhteiskunnan kehityksessä myös monikulttuurisuuden saralla. Monikulttuurisuus ja maahanmuuttajataustaisten ihmisten lukumäärä Suomessa ovat kasvussa, joten myös haasteet kasvavat tulevaisuudessa. Toimivan yhteiselon ja ongelmien ehkäisymälle onkin syytä kehittää nyt, kun tilanne on vielä hallittavissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö teki vuoden 2010 lopussa selvityksen ammattikorkeakoulujen taloudellisen hallinnon uudistamisesta. Selvityksen johtopäätöksenä oli muun muassa se, että ammattikorkeakoulujen on pystyttävä entistä paremmin löytämään oma paikkansa ja roolinsa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa (jatkossa TK-toiminta). Tämä mahdollistaa sen, että ammattikorkeakoulut ovat tulevaisuudessa entistä parempia työmarkkinoille sopivan koulutuksen tuottajia sekä oman alueensa innovaattoreita. (Salminen & Ylä-Anttila 2010, 34.) Monikulttuuristen kysymysten hallinta ja aitojen oppimiskokemusten tarjoaminen alan opiskelijoille liittyy olennaisena osana uudistukseen ja perustelee myös tämän opinnäytetyön tarkoitusta. Myös HUMAKin käynnissä olevan opetussuunnitelman uudistuksen yhteydessä on mielenkiintoista ja ajankohtaista selvittää myös niitä erityistaitoja, joita monikulttuurisuus- sekä maahanmuuttajajärjestöt yhteisöpedagogeissa arvostavat. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelman osalta aloitettiin syksyllä 2010 opetussuunnitelman uudistustyö, joka tähtää siihen, että uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2014 (HUMAK 2011d). Opetussuunnitelmatyö tehdään yhteistyössä työelämän keskeisten toimijoiden kanssa ja se koskee myös ylempää tutkintoa, eli järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmaa (YAMK). (HUMAK 2010a, 10; HUMAK 2010b.)

HUMAKilla on hyvä mahdollisuus profiloitua olemaan monikulttuurisuuden asiantuntija ja edelläkävijä, jolla on laajat yhteistyöverkostot maahanmuuttajien- ja monikulttuuristen järjestöjen kanssa. Tämä antaa myös opiskelijoille monipuolisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ja entistä enemmän profiloitua myös monikulttuurisen työn ammattilaisina. Monikulttuurinen työ on humanistiselta ja kasvatusalalta valmistuvien asiantuntijoiden keskeinen nykypäivän sekä tulevaisuuden haaste (Nikoskinen 2008, 11). Opinnäytetyössä keskitytään käsittelemään yhteistyön mahdollisuuksia kaikkien osapuolten näkökulmasta. Opinnäytetyö antaa HUMAKille suuntaviivaa siitä, miten yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa tulisi ryhtyä rakentamaan sekä millaisia erityisasioita tulee ottaa huomioon.

2. TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KESKEISET KÄSITTEET

2.1 Humanistinen ammattikorkeakoulu osana suomalaista korkeakoulujärjestelmää

Ammattikorkeakoulut (AMK) ja yliopistot muodostavat yhdessä suomalaisen korkeakoulujärjestelmän (Ammattikorkeakoululaki 2§, 9.5.2003/351). Suomessa on yhteensä 27 ammattikorkeakoulua yhteensä noin 70 eri paikkakunnalla (Arene, 2011). Opiskelija-, samoin kuin suoritettujen tutkintojen määrillä mitattuna, ammattikorkeakoulut ovat kasvaneet yliopistosektorin suuruiseksi toimijaksi (Salminen & Ylä-Anttila 2010, 5). Ammattikorkeakoulujen taival alkoi kokeilumielessä 1990-luvun alussa. Ammattikorkeakoulujen perustamisen lähtökohtana olivat tarpeet suomalaisen koulutusjärjestelmän parantamiseen (Arene 2011). Ammattikorkeakoulujärjestelmällä haluttiin ottaa huomioon yhteiskunnan ja työelämän nopeat muutokset sekä parantaa ammatillisiin asiantuntijatehtäviin tähtäävän koulutuksen laatua. Taustalla järjestelmän luomisessa oli myös halu olla kansainvälisesti kilpailukykyinen koulutuksen saralla. Suomalaisen ammattikorkeakoulujärjestelmän luominen sai siis mallinsa eurooppalaisesta kehityksestä, mutta myös kotimaiset elinkeinoelämän muutokset olivat tärkeässä roolissa suunniteltaessa työelämää yhä paremmin palvelevaa koulutusjärjestelmää. Muun muassa 1980-luvun lopun elinkeino- ja ammattirakenteen muutokset toivat mukanaan uusia työvoiman osaamistarpeita ja uusia koulutusmuotoja oli keksittävä. Ammattikorkeakoulujen syntymisen myötä suomalaisesta korkeakoulujärjestelmästä luotiin duaalimalli, eli korkeakoulujärjestelmä jossa kaksi profiileiltaan ja toiminnoiltaan erilaista korkeakoulusektoria täydentävät toisiaan. (Rask 2002, 31-32; Kotila 2003; Arene 2011.)

Humanistinen ammattikorkeakoulu (HUMAK) aloitti toimintansa vuonna 1998. Tänä päivänä HUMAK on koko Suomessa toimiva verkostoammattikorkeakoulu. Omilla erityisaloillaan, humanistisella ja kasvatusalalla sekä kulttuurituotannossa HUMAK on alansa johtava kouluttaja ja asiantuntija. HUMAKissa voi opiskella kolmessa eri koulutusohjelmassa, joista tämä opinnäytetyö liittyy olennaisesti järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmaan. Muita HUMAKin koulutusohjelmia ovat kulttuurituotanto ja viittomakielenala. (HUMAK 2011a.) Yhteistä kaikille HUMAKin koulutusaloille on tiivis yhteistyö muiden alan toimijoiden ja työelämän kanssa niin kotimaisissa kun kansainvä-

lisissäkin hankkeissa. Myös yrittäjyyden mahdollisuudet ovat yksi koulutusohjelmien painopisteistä. Jokaisella koulutuslalla on myös mahdollisuus suorittaa ylempi AMK-tasoinen tutkinto. (emt.) HUMAKin keskeisiä arvoja ovat humanistinen ihmiskäsitys, suvaitsevaisuus, toisten kunnioittaminen, avoimuus, luottamus, vuorovaikutus sekä yhdessä oppiminen (HUMAK 2011b).

Uusimman ammattikorkeakoululain (351/2003, 4§) mukaan ammattikorkeakoulujen tehtävä on:

”(Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on) antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimukseen sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulujen tulee edistää elinikäistä oppimista. (24.7.2009/564)”

Ammattikorkeakoulujen toiminnassa korostuu yhteys työelämään ja alueelliseen kehittämiseen. Ammattikorkeakoulut ovat pääosin monialaisia ja alueellisia korkeakouluja, joissa suoritettavat tutkinnot ovat ammatillispainotteisia korkeakoulututkintoja. Näin ollen ammattikorkeakoulut tarjoavat opiskelijalle mielenkiintoisen mahdollisuuden korkeakouluopintoihin, joissa on sekä teoreettisia että käytännön aineita. Ammattikorkeakoulut ovat oman alueensa tärkeitä kehittäjiä ja asiantuntevan työvoiman tuottajia (Nikoskinen 2008, 15). Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystoiminta on keskittynyt palvelemaan lähialueen tarpeita ja kehittämiskohteita. Myös ammattikorkeakoululain 5§ mukaan ammattikorkeakoulujen tulee tehdä yhteistyötä erityisesti oman alueensa työelämän sekä muiden oppilaitosten kanssa. (Ammattikorkeakoululaki 351/2003,5§; Arene 2011; Välimaa, Tynjälä & Murtonen 2011, 5.)

Myös HUMAKin toiminnan lähtökohtia ovat kansalaisten tarpeista lähtevä innovaatiotoiminta ja yhteisöjen kehittäminen. Innovaatiotoiminnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka tuottavat, tai joiden tavoitteena on tuottaa uusia tai parannettuja tuotteita tai prosesseja, eli innovaatioita (Tilastokeskus 2011a). HUMAKin toiminnan tavoitteena on olla vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja ja aktiivinen kansalaisyhteiskunnan kehittäjä, joka kouluttaa tulevaisuuden ammattilaisia toimialoillaan. (HUMAK

2011b, HUMAK 2010a, 3) Ammattikorkeakoulujen tavoitteena on edistää opiskelijoiden kasvua työelämän asiantuntijoiksi. Asiantuntijaksi kasvaminen on elinikäinen prosessi, joka vaatii sen, että jo opiskelujen aikana opiskelijoille muodostuu tahto ja kyky työelämän käytäntöjen uudistamiseen ja kehittämiseen (Suomela 2003, 97). HUMAK toimii alueellisesti yhteistyössä kuntien, järjestöjen, läänien, yritysten, alueellisten ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa (HUMAK 2010c, 21). Yhteisöllisyys ja aktiivisen kansalaisuuden tavoite tulee hyvin esille HUMAKin arjessa. Ilmapiiri HUMAKissa on keskusteleva ja yhteisöllisyyttä parantaa kampusten suhteellisen pieni koko. Opiskelijoita kannustetaan aktiiviseen tiedonhankintaan sekä aktiivinen kansalaisuus- ajatteluun. Osallistaminen, yhteisöllisyys ja osallistuminen ovat sisäkirjoitetut opetussuunnitelmiin. HUMAKin katsotaan profiloituvan tavoitteidensa mukaisesti nimenomaan yhteiskunnallisena ammattikorkeakouluna. (Korkeakoulujen arviointineuvosto 2011, 34–35.)

Vuonna 2008 opetusministeriö valmisteli korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen suuntaviivoja vuosille 2008–2011 (OKM 2010). Lähtökohtana korkeakoulujen rakenteelliselle kehittämiselle on halu olla entistä kilpailukykyisempi kansainvälisellä kentällä sekä halu kehittää koko koulutus- ja tutkimusjärjestelmää ja sen laatua niin, että se kykenee vastaamaan väestörakenteen, työelämän sekä toimintaympäristön muutoksiin. Myös pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa (2011, 34) korkeakoulutuksen laatu, tehokkuus, vaikuttavuus ja kansainvälisyys mainitaan asioina joita tulee vahvistaa ja kehittää. Korkeakouluuudistuksen yhtenä tavoitteena on myös tiivistää ja tehostaa korkeakouluverkkoa vähentämällä korkeakoulujen toimipisteiden määrää. Tässä tiivistämisessä korkeakoulujen oma strategiatyö on avainasemassa. (OPM 2008, 5, 8-9.) Oppilaitosverkon kehittämisessä tulee myös ottaa huomioon korkeakoulujen henkilöstön ja opiskelijoiden osallistaminen (pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 34).

Myös HUMAK (2010a, 4) on vuoden 2011 toimintasuunnitelmassaan kirjannut toimenpiteeksi ammattikorkeakoulun rakenteellisen kehittämisen. Vuoden 2011 aikana on tarkoitus laatia toimeenpanosuunnitelma ammattikorkeakoulun rakenteen tiivistämisestä. Toimeenpanosuunnitelman tavoitteena on varmistaa ammattikorkeakoulun elinvoimaisuus ja vastata HUMAKin strategiassa esitettyyn tavoitteeseen olla monikulttuurinen, laadukas ja vetovoimainen ammattikorkeakoulu vuonna 2015 (emt. 4).

HUMAKin verkostomainen toimintatapa edellyttää paitsi toimivaa yhteistyötä ammattikorkeakoulun sisällä, myös aktiivista verkostoitumista ammattikorkeakoulun ulkopuolisten toimijoiden, kuten työelämän ja muiden korkeakoulujen sekä yhteistyökumppaneiden kesken (Antikainen & Kaalikoski 2008, 35) Tämän opinnäytetyön näkökulmasta kaivataan erityisesti aktiivista verkostoitumista ja toimivaa yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa.

2.2 Yhteisöpedagogiksi järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmasta

HUMAK on suurin yhteisöpedagogien kouluttaja ja tekee yhä syvenevää yhteistyötä alan työelämätoimijoiden kanssa. Järjestö- ja nuorisotyön kampukset sijaitsevat Joensuussa, Nurmijärvellä, Torniossa ja Äänekoskella. (HUMAK 2011a.) Tämä opinnäytetyö on tehty selventämään HUMAKin pääkaupunkiseudun järjestö- ja nuorisotyön kampuksen, Nurmijärven, roolia toimialan monikulttuurisella kentällä. Järjestö- ja nuorisotyön koulutuksen keskeiset sisällöt ovat kansalais- ja järjestötoiminta, sosiaalinen vahvistaminen nuorisotyössä, kansainvälinen ja monikulttuurinen toiminta, osallistavat työmenetelmät sekä monipuoliset vuorovaikutustaidot (HUMAK, 2011c). Tämän osaamisen avulla valmistunut yhteisöpedagogi kykenee toiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen, yhteisöllisyyden rakentamiseen, yksilöiden ja ryhmien innostamiseen sekä sosiaalisesti kestävänsä kehityksen tukemiseen. Opiskelu on työelämälähtöistä ja sen näkökulma on poikkitieteellinen, eli siinä yhdistyy monen tieteenalan tuottama tieto. Olennaista opiskelulle on myös sen käytännönläheisyys. (emt.)

Kuten ammattikorkeakouluissa yleisesti, myös HUMAKissa opiskelun tavoitteena on monialainen osaaminen. Ammattikorkeakoulun suorittaneet siirtyvät tehtäviin, jotka edellyttävät ajattelukykyä, vastuunkantamista ja johtamiskykyä (Nikoskinen 2008, 16). Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmasta valmistuvat yhteisöpedagogit ovat laaja-alaisia, vuorovaikutustaitoisia ja yhteistyökykyisiä järjestö- ja nuorisotyön ammattilaisia. Yhteisöpedagogin työ on vaativaa ihmishuone- ja vuorovaikutustyötä. Siinä tarvitaan laajaa osaamista ihmisen kasvusta ja kehityksestä, yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä tietoa eri kulttuureista ja osallisuudesta. Yhteisöpedagogien työtehtävät voivat vaihdella eri-ikäisten ihmisten tai toiminnan ohjaamisesta kansalaisjärjestöjen kehittämiseen ja johtamiseen. Työ voi olla sosiaalista vahvistamista nuoriso-

työssä, kulttuurista nuorisotyötä tai moniammatillista lasten ja nuorten parissa tehtävän työn koordinoitua kunnissa, kouluissa, järjestöissä tai laitoksissa. Koulutusohjelmasta valmistuneet voivat sijoittua kansainvälisiin, valtakunnallisiin tai paikallisiin projekteihin, joissa on mukana monia toimijoita, ja joilla edistetään eri-ikäisten ihmisten kiinnittymistä yhteisöön ja yhteiskuntaan. (HUMAK 2011c.)

2.3 Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Ammattikorkeakoululain neljännessä pykälässä tutkimus- ja kehittämistoiminta määritellään opetusta, työelämää ja aluekehitystä palvelevaksi sekä alueen elinkeinorakenteen huomioonottavaksi soveltavaksi tutkimukseksi (emt. 32, § 4). Tutkimus- ja kehitystoiminta on virallinen termi jota käytetään muun muassa ammattikorkeakoululain yhteydessä. HUMAKin asiakirjoissa sekä muissa HUMAKin yhteyksissä käytetään samaa asiaa viittaamaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan termiä (TKI-toiminta). Termien yhtenevöittämiseksi ja selkeyttämiseksi käytän tässä opinäytetyössä tutkimus- ja kehittämistoiminta- termiä (TK-toiminta).

Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan tavoitteena on yleisesti työelämän tarpeista lähtevä soveltava tutkimus- ja kehittämistoiminta (Rauhala 2002, 207; Arene 2011). Soveltavalla tutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, joka perustuu käytännön kokemuksen sekä uusimman tiedon ja osaamisen yhteensovittamiseen (Arene 2011). Ammattikorkeakoulut vakinaistettiin osaksi suomalaista korkeakoulujärjestelmää 1990-luvun puolivälissä. Vaikka TK-toiminta on ollut mahdollista ammattikorkeakouluissa niiden alusta lähtien, vasta vuoden 2003 ammattikorkeakoululaissa se määriteltiin yhdeksi ammattikorkeakoulun varsinaisista tehtävistä. (Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351, 4§; OPM 2010:8; Salminen & Ylä-Anttila 2010, 34.)

Tutkimus- ja kehittämistoiminta koostuu ammattikorkeakoulun koosta ja koulutusalaista riippuen erilaisista toiminnoista. Myös työn luonne, laajuus ja yhteistyökumppanien rooli TK-toiminnassa vaikuttavat sen sisältöön. Useimmiten toiminta kuitenkin pitää sisällään erilaisia projekteja, joiden tavoitteena on tuottaa tietoa ja asiantuntijaosaamista. Tavoitteena on, että ammattikorkeakoulujen henkilöstö ja opiskelijat olisivat tiiviisti mukana tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Projekteja toteutetaan sekä Eu-

roopan Unionin varoin että kansallisella ja yksityisellä rahoituksella. (OPM 2010: 8, 19; Arene 2011.) TK-toiminnan tulisi palvella alueensa aluekehitystä ja alueellisia innovaatioita. Samalla se tulisi nähdä keskeisenä osana ammattikorkeakoulupedagogiikkaa, joka auttaa opiskelijoita kehittymään kohti tietoyhteiskunnassa tarvittavaa asiantuntijuutta (Suomala 2003, 95). HUMAKissa TK-toiminnan ja pedagogiikan yhteensovittamista on tehty muun muassa kuluneena vuonna 2011 (HUMAK 2010a, 10), tätä työtä tulee mielestäni systemaattisesti jatkaa.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta on yksi HUMAKin ydinprosesseista. HUMAKin tutkimus- ja kehittämistyön strategisten linjausten 2012 mukaan HUMAKin tahtotila on, että se tunnetaan ja tunnustetaan valtakunnallisena verkostomaisesti toimivana luotettavana ja laadukkaana kumppanuudella kehittäjänä sekä alojensa uuden osaamisen tuottajana. (HUMAK 2010a; 2010b.) Kumppanuudella kehittäminen tarkoittaa, että HUMAK haluaa toimia yhteistyökumppaneiden kanssa yhteisesti sovituin periaattein ja pelisäännöin (Teräväinen 2008, 127). HUMAK on kampustensa toimintaympäristöissä yhteistyökykyinen, työelämää lähellä oleva innovatiivinen ja joustava aluetoimija. HUMAK vahvistaa TK-toimintansa kansainvälistä ulottuvuutta yhdessä alojensa ydinyhteistyökumppaneiden kanssa. Järjestö- ja nuorisotyöryksikön TK-toiminnasta vastaavat kaksi alakohtaista TKI-päällikköä. (HUMAK 2010a; 2010b.) HUMAKin TK-toiminnan pohjana toimii työelämän kehittäjämalli (HUMAK 2010c, 20). TK-toiminta perustuu osaamisen jakamiselle ja aktiiviselle vuorovaikutukselle HUMAKin toimialojen työelämän, yritysten ja muiden koulutusta tarjoavien tahojen kanssa. Tavoitteena on yhteistyön lisääminen. (emt.)

Vuonna 2011 Korkeakoulujen arviointineuvosto (KKA) suoritti HUMAKissa laadunvarmistusjärjestelmän auditoinnin, jonka yhtenä osana arvioitiin myös TK-toiminnan tasoa ja laatua (Korkeakoulujen arviointineuvosto 2011, 3). Korkeakoulujen laadunvarmistamisella tarkoitetaan niitä menettelytapoja, prosesseja tai järjestelmiä, joiden avulla korkeakoulu ylläpitää ja kehittää koulutuksen ja muun toimintansa laatua (OPM 2004, 11). Laadunvarmistusjärjestelmän auditointien keskeinen tavoite on tukea korkeakouluja niiden laadunkehittämistyössä. Auditointien yksi tavoite on vaikuttaa suomalaisten korkeakoulujen kilpailukykyyn globaaleilla koulutusmarkkinoilla. Kansallisena tavoitteena on koota yhteen hyviä laadunvarmistuksen käytänteitä ja edistää niiden leviämistä korkeakoulujen välillä. Näin voidaan kehittää korkeakoulu-

tusta kokonaisuutena. (Korkeakoulujen arviointineuvosto 2011, 3). Auditointimateriaalista käy TK-toiminnan osalta ilmi muun muassa se, että TK-toiminnan ja opintojen integroinnin nähdään olevan erityinen kehittämisen kohde yhdessä opiskelijoiden osallisuuden kehittämisen kanssa. Lisäksi järjestelmällinen kaikkien sidosryhmien osallistuminen ja tiedon systemaattinen kerääminen (arviointi, mittarit, seurantatiedot) sekä saadun tiedon hyödyntäminen ja levittäminen koko korkeakoulun käyttöön vaatii vielä kehittämistyötä. TK-toimijoiden nähdään kuitenkin olevan sitoutuneita toimintaan työn laadun parantamiseksi ja HUMAKissa ollaan tietoisia järjestelmän kehittämisen kohteista. (Korkeakoulujen arviointineuvosto 2011, 33–34.)

2.4 Maahanmuutto ja maahanmuuttajat Suomessa

Opinnäytetyön keskiössä ovat maahanmuuttajat, joten näen olennaiseksi käsitellä tässä työssä ennen kaikkea maahanmuuttajuutta käsitteenä, sekä tuoda esiin myös viimeisimpiä tilastotietoja maahanmuuttajien Suomeen tulosta ja asumiseen sijoittumisesta. Suomalaisessa yhteiskunnassa ulkomaalaistaustaisista henkilöistä on käytössä useita eri nimityksiä. Nimikkeistä maahanmuuttaja on vakiintunut käsitteeksi, jolla tarkoitetaan kaikkia Suomessa pysyvästi asuvia ulkomaalaisia, joilla ei kuitenkaan ole Suomen kansalaisuutta. Maahanmuuttaja on voinut tulla Suomeen mistä syystä tahansa, joko paluumuuttajana, pakolaisena, avioliiton myötä tai töihin. (Räty 2002, 11; Pyykkönen 2003, 89.) Maahanmuuttajalla voidaan joskus viitata myös sellaiseen henkilöön, joka on syntynyt Suomessa, mutta jonka vanhemmat tai toinen vanhemmista on muuttanut Suomeen muualta. Usein heitä kutsutaan myös toisen sukupolven maahanmuuttajiksi (Väestöliitto 2011).

Suomen väestö 5 351 400					
Ulkomaan kansalaisia 1575 700 (2,9%)		Vieraskielisiä 270 000 (3,9%)	Ulkomailla syntyneitä 233 200 (4,4%)		
Venäjä	28200	venäjä	51700	ent. NL	47300
Viro	25400	viro	25100	Ruotsi	31000
Ruotsi	8600	englanti	12100	Viro	21800
Somalia	5500	somali	11700	Venäjä	7300
Kiina	5100	arabia	9700	Somalia	7110
Thaimaa	4500	kurdi	7100	Kiina	6600
Irak	4000	kiina	7100	Irak	6200

Kuvio 1. Suomen ulkomaalaisväestö kansalaisuuden, äidinkielen tai syntymämaan mukaan vuonna 2009. Lähde: Tilastokeskus Väestörakennetietoja 2009/Sisäasiainministeriö.

Suomeen kohdistuvan maahanmuuton katsotaan tulevaisuudessa lisääntyvän väistämättä, muun muassa työperusteisen muuton ja perheen yhdistämisten lisääntyessä. Noin kymmenen vuotta sitten, vuonna 1999 Suomessa asui vakinaisesti 88 000 ulkomaalaista, mutta vuonna 2010 jo 167 954 (3 % koko väestöstä). Kasvuvauhti on nykyään noin 12 000 – 15 000 henkilöä vuodessa. (Maahanmuuttovirasto 2010, 5; Sisäasiainministeriö 2010; Tilastokeskus 2011.) Vuonna 2009 väestöstä äidinkieltään suomenkielisiä oli 4 852 209 (90,7 %), ruotsinkielisiä 290 392 (5,4 %) ja saamenkielisiä 1 789 (0,03 %). Muita kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia oli 207 037 eli 3,9 prosenttia väestöstä. Vieraskielisten määrä on kaksinkertaistunut yhdeksässä vuodessa. Suurimmat vieraskielisten ryhmät ovat venäjänkieliset, vironkieliset, englanninkieliset, somalinkieliset sekä arabiankieliset (KUVIO 1; Tilastokeskus 2010). Maamme vieraskielisestä väestöstä siis yli kolmannes (37 %) puhuu äidinkielenään joko venäjää tai viroa (Rapo 2011). Eniten ulkomaalaisia asuu pääkaupunkiseudulla, yhteensä 74 361 (KUVIO 2; Sisäasiainministeriö 2010).

Kunta	Ulkomaan kansalaisten määrä	Alueen asukasluku	Ulkomaalaisten osuus %
Helsinki	44 461	588 549	7,5
Espoo	16 699	247 970	6,7
Vantaa	13 201	200 055	6,6

Kuvio 2. Ulkomaalaisten määrä pääkaupunkiseudulla 2010. Lähde: Sisäasiainministeriö/Tilastokeskus 2010.

2.5. Maahanmuuttajien järjestötoiminta

Yhdistyksellä tarkoitetaan vähintään kolmen henkilön yhteenliittymää, joka muodostetaan yhteisten intressien, identiteettien ja ideoiden pohjalta (Pyykkönen 2007b, 34). Suomessa on yhdistymisvapaus, joka tarkoittaa sitä, että jokainen täällä asuva, kansalaisuudesta riippumatta, saa vapaasti perustaa yhdistyksiä. Jokaisella ihmisellä on oikeus pyrkiä yhdistyksen jäseneksi, olla kuulumatta mihinkään yhdistykseen ja erota yhdistyksestä niin halutessaan (Työministeriö, nd). Suomessa käytetään yleensä rinnakkain termejä yhdistys ja järjestö. Tässä opinnäytetyössä asian yhtenevöittämiseksi käytän termiä järjestö.

Maahanmuuttajajärjestöllä tarkoitan tässä yhdistystä, joka on joko maahanmuuttajien perustama tai jossa he muodostavat enemmistön sen aktiivisista toimijoista (Pyykkönen 2007a, 106). Suomessa asuvat ulkomaalaissyntyiset henkilöt ovat Pyykkösen (2007a, 107; 2007b, 74) mukaan perustaneet arviolta 700 järjestöä 1980-luvun lopusta vuoteen 2007 asti. Arvioon on laskettu mukaan sekä rekisteröidyt että rekisteröimättömät yhdistykset. Maahanmuuttajajärjestöjen määrä alkoi lisääntyä Suomessa 1990-luvun puolivälin tienoilla maahanmuuttajien määrän, yhteisöjen koon ja ryhmien moninaisuuden kasvaessa. Myös viranomaiset alkoivat samaan aikaan aktiivisesti kannustaa maahanmuuttajia perustamaan omia järjestöjä. (emt. 75.) Viranomaiskannustuksen lisäksi yleiset maahanmuuttajayhteisöihin liitettävät piirteet, kuten esimerkiksi työttömyys, passiivisuus, kulttuurien ja uskontojen erilaisuus sekä heidän tarpeensa kuulua isompaan ryhmään ovat faktoja, joiden takia maahanmuuttajien jär-

jestöt on nähty positiivisina muotoina sekä maahanmuuttajien että kantaväestön keskuudessa (Zakeri 2007, 9). Aktiivisinta aikaa järjestöjen perustamisessa on ollut vuosien 1997–2002 välinen aika. Maahanmuuttajien järjestötoiminta on vahvasti pääkaupunkiseutupainotteista, eli keskittynyt pääasiassa Helsingin, Espoon ja Vantaan alueelle. (Pyykkönen 2007b, 75.)

Maahanmuuttajille oma etninen yhteisö on tärkeä. Järjestötoiminta on muun muassa luonteva kotoutumisen kanava ja se tarjoaa mahdollisuuksia oman kulttuurin ylläpitämiselle sekä muiden maahanmuuttajien tapaamiselle. Maahanmuuttajien omilla järjestöillä on tärkeä tehtävä oman kielen, uskonnon, kulttuurin ja etnisen identiteetin säilyttämisessä ja vahvistamisessa. Oma etninen yhteisö myös suojaa maahanmuuttajia useilta suorilta rasismilta ja syrjinnän kokemuksilta ja tarjoaa heille sosiaalista tukea epäedullisen aseman ja syrjäytymiskokemusten hallinnassa. Yhtä tärkeää kuin maahanmuuttajille on oma etninen yhteisö, ovat myös hyvät kontaktit valtaväestöön. Kontaktit tarjoavat heille mahdollisuuksia uudessa kulttuurissa tarvittavien tietojen ja taitojen oppimiseen sekä verkostoitumiseen muun yhteiskunnan kanssa. (Liebkind 2001, 171–172; Saksela 2004, 4-7; Zakeri 2007a, 9; Tuunainen 2007, 13.)

Maahanmuuttajajärjestöillä on kuitenkin myös ongelmia toiminnassaan, joiksi Landi (2007, 101), listaa muun muassa toiminnan motiivit ja tavoitteet ja niiden realistisuuden, kieliongelman, vapaaehtoistoiminnan, koulutuksen ja tiedon puutteen. Myös kokemuksen ja ammattillisuuden puute joissain tapauksissa voi olla ongelma (emt.) Yksi suurimmista yhdistysten toiminnassa on alusta alkaen ollut myös resurssien puuttuminen (Muhammed 2007, 99) tämä lienee olevan yleinen ongelma järjestökentällä, ei mielestäni yksin maahanmuuttajien järjestötoimintaa kuvaava piirre. Maahanmuuttajajärjestöissä on kuitenkin valtavasti potentiaalia, jota ei ehkä vielä ole osattu arvostaa ja hyödyntää niin paljon kuin se olisi mahdollista ja tarpeen. Maahanmuuttajat ennen kaikkea omien kulttuuriensa asiantuntijoita (Zakeri 2007b, 80). Maahanmuuttajajärjestöt pystyvät omien verkostojensa avulla usein saavuttamaan ja ymmärtämään paremmin myös sitä kohderyhmää, joka suomalaisilta toimijoilta jää helposti toimenpiteiden ulkopuolelle (Tuunainen 2007, 13). Myös vertaistuen tarjoamisen mahdollisuudet ovat suomalaisia toimijoita paremmat (emt.).

Opinnäytetyön otannassa on sovellettu Pyykkösen tutkimuksien yhdistystyyppittelyä. Pyykkönen (2007a, 107; 2007b, 78) on jaotellut maahanmuuttajien järjestöt yhdeksään erilaiseen kategoriaan niiden itselleen antamien pääasiallisten tarkoitusten, sekä jäsen- ja kohderyhmien mukaisesti. Mukana opinnäytetyön tutkimuksessa oli mukana niin etniskulttuurisia-, monikulttuurisia-, naisten-, nuorten-, liikunta-, kotouttamis- kuin koalitioryhdistyskategorioidenkin alle sopivia järjestöjä. Muita Pyykkösen (emt.) yhdistystyyppittelyyn kuuluvia järjestöjä ovat myös uskonnolliset yhdistykset sekä taideyhdistykset. On tärkeää muistaa, että rajat ovat usein häilyviä ja käytännössä järjestöjen toimintamuodot koostuvat useimpien eri tyyppien toiminnasta (Saksela 2007, 25). Yksi järjestö voi siis edustaa useampaakin eri tyyppiä. Uskon, että kaksi jälkimmäiseksi mainittuakin yhdistystyyppiä tulevat edustetuiksi muun muassa haastateltujen järjestöjen jäsenyhdistyksissä.

2.6 Verkostoituminen eri toimijoiden kesken

Verkostoitumisen nähdään olevan syvempää kuin pelkän yhteistyön (Harju 2010, 187) ja verkostoitumisella tarkoitetaan organisaatioiden ja niissä toimivien ihmisten välisiä pidempiaikaisia suhteita. Verkostoitumista syntyy yksilö- ja organisaatiotasolla (Jäntti 2009, 25). Verkostoituminen vaatii syvällistä ja pitkäjänteistä työskentelyä, vastavuoroisuuden, kumppanuuden ja luottamuksen ollessa verkostoitumisen avainedellytyksiä (Harju 2010, 187).

Yhtenä syynä sille miksi yleensä halutaan lähteä verkostoitumaan muiden toimijoiden kanssa on se, että omalle järjestölle halutaan näkyvyyttä, yhteisten toiminnallisten tavoitteiden ollessa kuitenkin päällimmäinen syy. Verkostossa toimiessa toiminta yhdessä muiden toimijoiden kanssa on monipuolisempaa ja laadukkaampaa sekä toimintaa on enemmän kuin yksin tehtäessä. Suurimpana haasteena verkostoitumiselle pidetään sitä, että aika ei riitä verkostoitumiseen. Yhteistyön hyötynä järjestöille on kuitenkin toiminnan tehostuminen. Yhteistyön etuina nähdään myös rahoituksen saamisen parantumisen, jonka näen olevan yhteydessä myös järjestön näkyvyyden lisääntymiseen, sekä konkreettisten hankkeitten toteuttamisen. (Jäntti 2009, 8, 15.) Resursseiltaan rajallisten järjestöjen on verkostoitumisen kautta myös mahdollista kasvattaa voimavarojaan (Harju 2004, 86). Yhteistyötä voidaan kuvailla epäonnistu-

neeksi esimerkiksi silloin, kun kukaan ei halua ottaa vastuuta, vaikka hankeidea muuten kannatettaisiin laajasti. (Jännti 2009, 18–22.) Verkostomainen toiminta ja verkostoyhteistyö tuovat organisaatioon joustavuutta sekä mahdollisuuden tiedon jatkuvaan hyödyntämiseen käytännössä, uuden luomiseen sekä uusien innovaatioiden keksimiseen, jotka mahdollistavat menestyvän järjestötoiminnan (Harju 2010, 188).

Maahanmuuttajien järjestötoiminta on vilkasta etenkin pääkaupunkiseudulla. Usein toimintaa kuitenkin rajoittaa erilaisten resurssien puute, joka vaikuttaa siihen, etteivät järjestöt pysty välttämättä toteuttamaan toimintaansa riittävän laajasti ja tehokkaasti. Järjestöistä löytyy kuitenkin huomattavaa potentiaalia ja osaamista, jota on resurssien puuttuessa vaikea valjastaa käyttöön (Paasivaara 2010, 24). Verkostoituminen muiden alueen toimijoiden kesken saisi tätä potentiaalia esiin ja maahanmuuttajajärjestöille avautuisi mahdollisuus kehittää toimintaansa nykyistä tehokkaammin. Ammattikorkeakoulut voivat tarjota järjestöille esimerkiksi tätä kehittämistyön tukea. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa strategisen suunnittelun osaamista, toimivia työkaluja ja inspiroivia menetelmiä (Harju 2008, 76).

Järjestöissä selvitys- ja tutkimustyö on yleensä hyvin vähäistä (emt.), joten ammattikorkeakoululla on mahdollista tarjota osaamista sekä työvoimaa myös tähän. Ammattikorkeakoulut ovat lisäksi uskottavia toimijoita ja niillä on vahvemmat resurssit järjestöihin verrattuna (emt). HUMAKilla on paljon vakiintuneita, pitkäaikaisia kumppaneita, joiden tarpeet ovat hyvin tiedossa ja joihin pystytään vastaamaan. Haasteellista tällä hetkellä onkin tulkita toimintaympäristön muuttuvia tarpeita ja uusia ilmiöitä, kuten tässä tapauksessa maahanmuuttajien järjestötoimintaa, sekä niiden merkitystä korkeakoulun perustehtävän sekä alueellisen kehittämisen näkökulmasta. (Korkeakoulujen arviointineuvosto 2011, 37–38.) Lisähaastetta verkostoyhteistyölle tuo tällä hetkellä myös käynnissä oleva korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen (Lundbom 2009, 71), mutta kansallisena verkostoammattikorkeakouluna näen HUMAKin olevan vahvoilla tämän haasteen voittamisessa.

2.7 Järjestöt ja oppilaitosyhteistyö

Oppilaitosyhteistyö nähdään järjestökentällä yleisesti positiivisena asiana. Yhteistyön avulla järjestö voi edistää omaa asiaansa entistä tehokkaammin ja hyötyä oppilaitoksen puolelta löytyvästä ammattitaidosta. Myös oppilaitos hyöttyy järjestön erityisestä asiantuntemuksesta. (Fields 2007.) Yhteistyö maahanmuuttajajärjestöjen ja oppilaitoksen kesken toisi uutta näkökulmaa molempien tahojen toimintaan ja on tätä kautta perusteltua ja tavoiteltavaa.

Yhteistyön esteiksi koetaan kuitenkin esimerkiksi tietämättömyys ja ennakkoluulot (Fields 2007). Järjestöt myös toivovat oppilaitoksilta ja viranomaisilta aloitteellisuutta yhteistyötä kohtaan (emt). Tämä HUMAKin tulee ottaa toiminnoissaan ja suunnitelmissaan huomioon ja pohtia tapoja, joilla yhteistyön eri muodot esitetään maahanmuuttajayhdistyksille selkeällä, konkreettisella ja heidän toimintaansa edistävällä tavalla. Oppilaitosten ja järjestöjen välinen yhteistyö kannattaa, koska se tuottaa mielekkäitä ja luontevia tilaisuuksia harjoittaa aktiivista kansalaisuutta (Fields 2007), johon myös HUMAK toiminnallaan pyrkii. Parhaimmillaan oppilaitosten ja järjestöjen yhteistyö on silloin, kun yhteiset pelisäännöt on sovittu ennakkoon ja molempien osapuolten toiminnot etenevät ja yhteistyöllä saadaan aikaan toivottuja tuloksia (Kaunismaa 2011). Myös toimiminen toisensa huomioonottaen on tärkeää (emt).

Yhteistyössä ilmenee mitä luultavimmin ongelmia silloin, kun jo yhteistyön suunnittelusta lähtien ei olla tarpeeksi selvillä eri toimijoiden intresseistä (Kaunismaa 2011). Heti alusta alkaen osapuolten tulee neuvotella ja sopia yhteisistä asioista sekä noudattaa yhdessä luotuja sääntöjä ja käytäntöjä. Oppilaitosten ja järjestöjen välisessä yhteistyössä opiskelijoiden rooli on merkittävä. Yhteistyön uhkana voi olla se, että opiskelija ei saa tarvittavaa ohjausta järjestössä suorittamiensa tehtävien kanssa tai ne eivät muuten vastaa opiskelijan oppimistavoitteita riittävästi (Kaunismaa 2011). Uhkana yhteistyölle voi olla myös se, että opiskelijoiden tehtävät tai vastaavasti laajemmat TK-hankkeet ovat liian irrallisia järjestön arkipäivästä, jolloin hyöty järjestölle jää liian suppeaksi (emt). Näihin uhkiin voidaan varautua ennalta hyvän suunnittelun ja yhteisen hankkeen systemaattisen seurannan avulla. Molempien osapuolten tulee myös selkeästi esittää mielipiteensä ja toiveensa yhteistyölle heti sen alussa, mutta myös hankkeen kuluessa.

Jotta yhteistyö olisi hedelmällistä myös opiskelijoiden näkökulmasta, tulisi toimijoiden ennen harjoittelujaksojen alkamista luoda selkeät tehtäväkuvaukset harjoittelutehtäville ja opiskelijoiden harjoittelujakson alkaessa huolehtia riittävästä perehdytyksestä ja ohjauksesta. (Kaunismaa 2011.) Tämä lienee kaikista ongelmallisista asioista, joka tutkimustuloksistakin nousi esiin; opiskelijaharjoittelijoita haluttaisiin vastaanottaa järjestöihin, mutta aika- ja työntekijäresurssien takia heidän ohjaukseensa ei koeta olevan riittävästi aikaa.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Toteutin opinnäytetyön kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Opinnäytetyössä kuvataan pääkaupunkiseudun maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksia yhteistyöstä Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa. Opinnäytetyön kautta HUMAK saa tietoa siitä, millaisena toimijana ja mahdollisena yhteistyökumppanina HUMAK toimialalla maahanmuuttajajärjestöjen näkökulmasta nähdään, sekä mitä järjestöt odottavat yhteistyöltä. HUMAKille on myös mielenkiintoista tietää millaisten asioiden kehittämistä maahanmuuttajajärjestöt pitävät tärkeinä, sekä missä näistä asioista maahanmuuttajajärjestöt olisivat kiinnostuneita tekemään yhteistyötä HUMAKin kanssa (Laitinen 2011).

Tutkimustulosten kautta maahanmuuttajajärjestöjen kanssa voidaan lähteä joko yhdessä rakentamaan hankkeita tietyn aiheen ympärille, tai tarjota heille yhteistyötä jo olemassaolevista tai suunnittelun alla olevista hankkeista (emt.). Myös nykyisten hankkeitten kohdalla voitaisiin maahanmuuttajajärjestökumppaneiden avulla hankkeiden kohderyhmää tarkentaa ja tarkastella eri ilmiöitä erityisesti maahanmuuttajanuorten näkökulmasta (emt.). HUMAKin toiveena on TK-toiminta maahanmuuttajajärjestöjen kanssa (Sinisalo-Juha 2011). Opinnäytetyön avulla HUMAK toivoo ymmärtävänsä paremmin järjestöjen tarpeita ja pystyvänsä sitä kautta kohdentamaan yhteistyötä (emt.). Erityisesti käynnissä olevan HUMAKin opintosuunnitelmaudistuksen yhteydessä on myös kiinnostavaa ja tärkeää tietää enemmän siitä, miten järjes-

töt näkevät opiskelijoiden roolin osana yhteistyökuvioita sekä millaisia taitoja opiskelijoissa arvostetaan.

Tässä opinnäytetyössä laadullisen tutkimuksen tapaan otoksen suuruus ei ole ollut keskeistä, eikä aineiston tieteellisyyden kriteerinä ole aineiston määrä vaan laatu (Alasuutari 1999, 39; Eskola & Suoranta 2000, 18). Tuon opinnäytetyössä laadullisen tutkimuksen piirteitä kuvaavasti (Eskola & Suoranta 2000, 18, 61) esiin harkinnanvaraisen otoksen näkemykset asiasta. Opinnäytetyössä on keskitytty toimijoihin nimenomaan pääkaupunkiseudulla, mikä on HUMAKin järjestö- ja nuorisotyöyksikölle olennaisin toimikenttä. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston tarkka rajaus on hyvin olennaista (emt. 64). Tarkan rajauksen ja harkinnanvaraisen otoksen piirteiden mukaisesti (emt.) myös tämän opinnäytetyön otanta on suhteellisen pieni, mutta se on koostettu toimialan keskeisistä toimijoista. Tämä on mahdollistanut aiheen syvällisen käsittelyn haastateltavien kanssa ja olen pystynyt luomaan HUMAKille tutkimuksen, jota se voi konkreettisesti hyödyntää ryhtyessään suunnittelemaan yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa tarkemmin.

Esittelen opinnäytetyön tulokset tunnuksettomina. Olen päätenyt tähän sitä syystä, että työn kannalta ei ole merkitystä millaisia tuloksia kultakin järjestöltä on erikseen saatu. Tunnuksettomalla tarkastelulla HUMAK saa yleistettävää tietoa asiasta, ilman että se tulee kohdennetuksi tiettyyn yksittäiseen järjestöön. Tunnukseton käsittely ja asian painottaminen haastattelutilanteessa on mahdollistanut sen, että haastateltavat ovat avoimesti voineet esittää ajatuksiaan yhteistyötä kohtaan sekä pystyneet pohtimaan järjestöjen kehittämistarpeita anonyymisti. Tunnukseton käsittely mahdollistaa myös sen, että HUMAK voi jatkossa kehittää yhteistyötä kaikkien tahojen kanssa tasapuolisesti.

Kuten laadullisessa tutkimuksessa yleensä (Eskola & Suoranta 2000, 19), myös tässä opinnäytetyössä tutkimusaineiston analyysi on tehty aineistolähtöisesti. Työ on keskittynyt tutkimustulosten tarkkaan käsittelyyn, jota teoria on omalta osaltaan tukenut. Koska laadullisen tutkimuksen luotettavuutta vahvistaa tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2009, 232), kerron seuraavaksi niin opinnäytetyöni etenemisestä kuin käytetystä tiedonkeruumenetelmästä. Lopuksi pohdin myös tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta.

3.1 Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Aloitin opinnäytetyön tekemisen alkuvuodesta 2011 tutustumalla laajasti kirjallisuuteen ja taustamateriaaleihin ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä maahanmuuttajien järjestötoiminnassa. Kartoitin pääkaupunkiseudulla toimivia maahanmuuttajajärjestöjä ja valitsin tästä joukosta opinnäytetyöni haastateltavat. Haastateltavat järjestöt valikoituivat sen perusteella, että haastateltavat tahot edustaisivat mahdollisimman monipuolisesti erityyppisiä maahanmuuttajajärjestöjä. Kävin haastateltavien valinnasta keskustelua myös opinnäytetyön tilaajan kanssa, joka vahvisti omat näkemykseni haastateltavien suhteen. Sovelsin Pyykkösen (2007b, 78) tyyppiluokittelua valitessani haastateltavia järjestöjä. Kriteerinä valittavalle järjestölle oli myös se, että heillä oli vähintään yksi palkattu työntekijä, jolloin mahdollisten opiskelijaharjoittelijoiden vastaanottaminen työyhteisöön olisi mahdollista. Pyysin haastateltaviksi järjestöjen toiminnanjohtajia tai vastaavia luottamusmiehiä, koska oli olennaista, että haastateltavat tunsivat riittävästi järjestöjensä toimintamalleja ja visioita niin järjestöjen nykytilasta kuin tulevaisuuden näkymistäkin. Haastattelin opinnäytetyöhön seuraavia järjestöjä, jotka mainitsen tässä satunnaisessa järjestyksessä: Liikukkaa ry, Hakunilan kansainvälinen yhdistys ry, Monika-Naiset liitto ry, Pääkaupunkiseudun monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto Moniheli ry, Kanava ry, Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto ry (FARO) sekä Suomen Somaliliitto ry.

Olin ensisijaisesti yhteydessä kahdeksaan haastateltavaan sähköpostitse. Lähetin maaliskuussa 2011 jokaiselle tavoittelemalleni järjestön edustajalle sähköpostia (LIITE 1), jossa kerroin opinnäytetyön teemasta ja kysyin heidän kiinnostustaan osallistua haastatteluun. Sähköpostin mukana lähetin kaikille myös esitiedotteen (LIITE 2), jossa esittelin lyhyesti HUMAKia, sekä selvitin opinnäytetyön kannalta olennaista tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Esitiedotteessa toin esiin myös millaista yhteistyö oppilaitoksen kanssa voisi olla niin koulutuksen (opiskelijoiden harjoittelut, projektit ja opinnäytetyöt) kuin TK-projektitoiminnan (laajemmat kumppaneiden väliset hankkeet) saralla. Esittelin lyhyesti myös mitkä ovat yhteisöpedagogin koulutuksen pääpiirteet, jotta haastateltavat saisivat kuvaa siitä millaisia harjoittelijoita järjestöön olisi mahdollista vastaanottaa. Sähköpostin lähettämisen jälkeen soitin jokaiselle sopiakseni tarkemmista haastatteluajoista.

Tavoittelemistani kahdeksasta järjestöjen edustajasta seitsemän suostui haastatteluun. Ennen haastatteluja järjestöjen edustajat saivat nähtäväkseen tilaajan kanssa yhteistyössä valmistetun haastattelurungon (LIITE 3), joten he pystyivät orientoitumaan haastattelun sisältöön jo ennakkoon. Esitietojen merkitys haastateltaville oli mielestäni olennainen. Vaikka useimmat haastateltavista tunsivat HUMAKin, oli heille kuitenkin tarpeellista tutustua tutkimus- ja kehittämistoimintaan terminä, sekä selvittää HUMAKin kytköksiä TK-toimintaan. Valitettavasti esivalmisteluista huolimatta kaikki haastateltavat eivät olleet työkiireidensä takia ehtineet tutustumaan taustamateriaaleihin ennakkoon. Tästä syystä kävimme vielä joidenkin haastateltavien kanssa selventävän keskustelun tutkimuksen aiheista ja tavoitteista ennen varsinaisen haastattelun alkamista.

3.2 Teemahaastattelu aineistonkeruun menetelmänä

Keräsin opinnäytetyön haastatteluaineiston kevään 2011 aikana. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui puolistrukturoitu teemahaastattelu, koska se sopi parhaiten asiayhteyteen. Kävin keskustelua haastattelurungosta ja sen sisältämistä keskeisistä kysymyksistä ensin tilaajatahon kanssa, lopullisen rungon hioin tilaajan kommenttien pohjalta valmiiksi itsenäisesti. Haastattelurunko perustui SWOT-analyysin tapaiseen jaotteluun, jota on täydennetty muilla aiheen kannalta olennaisilla kysymyksillä. SWOT- eli nelikenttäanalyysin avulla selvitin järjestöjen sisäisiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä mahdollisia ympäristön tuottamia mahdollisuuksia ja uhkia (Entersol 2009) yhteistyölle oppilaitoksen kanssa. SWOT-analyysin käyttäminen tutkimuksessa oli onnistunut keino saada järjestöiltä tutkimuksen kannalta merkittävää tietoa ja se teki myös haastateltaville asian käsittelyn yksinkertaisemmaksi ja johdonmukaiseksi.

Teemahaastattelussa haastattelun teemat olivat kaikille samat, mutta haastattelukysymysten käsittelyjärjestys saattoi vaihtua riippuen haastattelun etenemisestä. Haastateltavat saivat myös vastata kysymyksiin omin sanoin. (Eskola & Suoranta 2000, 86; Eskola & Vastamäki 2001, 26; Hirsjärvi & Hurme 2001, 47). Puolistrukturoitu haastattelu mahdollisti sen, että haastateltavilla oli mahdollisuus käsitellä myös muuta heidän mielestään asian kannalta relevanttia aihetta haastattelun yhteydessä.

Haastattelujen keskusteleavan luonteen mukaisesti minulla oli haastattelutilanteessa mahdollisuus esittää myös aihetta tarkentavia kysymyksiä ja siten varmistaa, että olin ymmärtänyt asiat oikein (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2009, 205). Haastattelut olivat kattavia ja monipuolisia sekä toivat ilmi opinnäytetyön kannalta olennaisia asioita.

Haastatteluista kaksi toteutin englanniksi, loput suomeksi. Nauhoitin haastattelut sanelukoneella yksityiskohtaista teemoittelua ja kaikkien asioiden huomioimista varten. Nauhoitetut haastatteluaineistot tulivat vain omaan käyttööni ja hävitin ne sovitusti opinnäytetyön analyysin jälkeen. Haastattelut olivat kestoaltaan noin puolestatoista tunnista kahteen tuntiin. Opinnäytetyössä käytettävät lainaukset ovat kaikki suomeksi, vaikka joukossa on myös englanniksi tehtyjen haastattelujen materiaalia. Englannista suomeksi käännetyt lauseet eivät ole asiasisällöltään muuttuneet, vaan suora käänös on tehty haastateltavien anonymiteetin takaamiseksi. Kielen vaikutusta tutkimukseen arvioin tarkemmin myöhemmässä kappaleessa

3.3 Aineiston analyysi

Purin sanelukoneelle tallennetut materiaalit mahdollisimman pian jokaisen haastattelun jälkeen jotta itse haastattelutilanne oli vielä vahvana mielessäni. Aluksi litteroin haastattelut melko tarkkaan sanasta sanaan, jonka jälkeen tein tarkentavaa teemoittelua haastattelurungon mukaisesti. Jaoittelin haastattelumateriaalit haastattelurungon mukaisesti osioihin sekä tein yhteenvetoa tuloksista. Litteroidun haastattelumateriaalin pohjalta lähdin laadullisen analyysin tapaan selkeyttämään aineistoa etsimällä siitä opinnäytetyön kannalta olennaisia teemoja ja luokittelemalla niitä haastattelurungon mukaisesti. Luokittelun tekeminen toi aineistoon selkeyttä. Teemoittelun ansiosta sain sekä tiivistettyä vastauksia etsimällä aineiston samankaltaisuuksia että nostettua aineistosta esille erilaisia vastauksia esitettyihin kysymyksiin. (Eskola & Suoranta 2000, 137 & 179; Hirsjärvi & Hurme 2001, 147.)

Teemoittelun jälkeen vein aineiston analyysia syvemmälle ryhmittelemällä aineiston samankaltaisuuksia erilaisiksi tyyppiryhmiksi. Tyypittelyn tarkoituksena oli tiivistää aineistoa entisestään ja tehdä aineisto miellyttävämmäksi lukea (emt. 181). Vaikka

tyypittely olikin tässä työssä hyvin olennaista, oli myös tärkeää nostaa aineistosta esiin yksittäisiä tyyppiluokkia. Näin sain kattavamman kuvan haastateltujen järjestöjen ajatuksista yhteistyöstä HUMAKin kanssa. Opinnäytetyön raportti on tutkimustulosten analyysin kautta tehdyn yhteenvedon sekä lähdemateriaalien vuoropuhelua. Opinnäytetyön haastatteluaineiston lisäksi käytin materiaalina HUMAKin erilaisia asiakirjoja perustoiminnasta TK-toimintaan sekä tilaajan kanssa käytyä tiedonvaihtoa. Niin haastattelutuloksia kuin muita materiaaleja on verrattu laajasti aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen.

3.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Arvioitaessa tämän opinnäytetyön laatua tulee ennenkaikkea huomioida tutkimuksen luonteeseen liittyvät kielelliset ja kulttuuriset haasteet. Haastateltavat sekä minä haastattelijana erosimme jokainen toisistamme niin ikiemme kuin kulttuuristen taustojemme kautta. (Mäkinen 2006, 103.) Kulttuurierojen mahdollisuus on olemassa aina, kun toisilleen tuntemattomat ihmiset kohtaavat (Rastas 2009, 102). Kaikista eroista suurimpana kulttuuriset erot, kuten arvot, asenteet, tavat, uskonto, etnisyys, sukupuoli, kieli, koulutus ja ammatti vaikuttavat yleensä tutkimusprosessiin (Mäkinen 2006, 103). Haastatteluissa nousi esiin useita eettisiä kysymyksiä joita minun tuli tutkimusta tehdessäni ottaa huomioon. Kulttuuristen erojen myötä ihmisten maailmankuvat eroavat toisistaan ja minun tulikin tutkijana kyetä hahmottamaan eroavaisuudet ja osata arvostaa haastateltavien erilaisia tapoja katsella maailmaa. Tutkimukseen osallistuvien kulttuurinen tausta vaikutti myös siihen, kuinka he ymmärsivät minun heille esittämäni kysymykset ja kuinka he näkivät tutkimuksen kokonaisuuden merkityksen ja menetelmän tarkoituksenmukaisuuden tutkimuksen etenemisessä (emt.). Tästä syystä minun tuli jo suunnitteluprosessissa ottaa huomioon haastateltavien erilaiset taustat sekä se, että kaikki varmasti ymmärsivät tutkimukseni tarkoituksen. Tämä oli olennaista, jotta haastateltavat osasivat vastata haastattelukysymyksiin mahdollisimman tarkoituksen- ja totuudenmukaisesti. (emt.)

Esitiedotteen lähettäminen haastateltaville, sekä keskustelu opinnäytetyön teemoista haastattelutilanteiden aluksi varmisti sen, että asia oli kaikille selkeä ja ymmärretty oikein. Vaikka esivalmistelut oli hoidettu huolella, olen kuitenkin haastatteluja ana-

lysoidessani ottanut huomioon mahdollisuuden, että esivalmisteluista huolimatta haastateltavien taustat ovat voineet vaikuttaa heidän vastaustensa sisältöön (Mäkinen 2006, 103). Opinnäytetyön laatua ja luotettavuutta parantaa kuitenkin se, että haastattelurunko oli hyvin suunniteltu. Myös haastattelujen litterointi mahdollisimman pian haastattelutilanteiden jälkeen paransi työn laatua ja luotettavuutta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 184–185).

Kielen katsotaan olevan tutkimuksen kannalta olennainen elementti, sillä sen avulla aineistoa sekä tuotetaan että analysoidaan. Haastattelijana minun oli oltava tarkkana, että haastateltavat ymmärsivät esittämäni haastattelukysymykset sekä pystyivät ilmaisemaan sen mitä oikeasti halusivat asiasta sanoa. (Mäkinen 2006, 106.) Haastateltavien suomenkielentaito vaihteli huomattavasti haastateltavien välillä. Haastattelutilanteissa otin kielikysymyksen huomioon siten, että tarvittaessa esitin kysymyksen usealla eri tavalla, käyttäen selkokieltä asian ymmärtämisen varmistamiseksi. Osan haastatteluista tein tarkoituksenmukaisesti englanniksi haastateltavien toiveesta. Englanninkielinen haastattelutilanne ei ollut ongelmallinen myöskään minulle haastattelijana, koska englanninkielentaitoni ovat hyvät. Haastatteluiden yhteydessä en kohdannut erityisiä kielellisiä ongelmia ja arvioin molemminpuolisen ymmärtämisen olleen opinnäytetyön tutkimustulosten kannalta riittävää ja totuudenmukaista.

Näen opinnäytetyön olevan eettinen myös siltä kannalta, että olen käsitellyt tutkimustuloksiani tunnuksettomana. Tämä mahdollisti sen, että jokainen haastateltava uskalsi tuoda aidot ajatuksensa ja mielipiteensä esiin yhteistyötä kohtaan. Jokainen haastateltava oli myös hyvin perillä oman järjestönsä asioista joko järjestössä omaavansa aseman tai muun kokemuksen kautta. Tämä varmistaa sen, että kerätty haastatteluaineisto on monipuolista ja luotettavaa. Ongelmia tutkimustilanteissa ei syntynyt muuta kuin yhdessä haastattelutilanteessa, jossa haastateltavan kiireiden vuoksi haastattelu jäi melko pinnalliseksi. Haastattelu jouduttiin siis kokonaisuudessaan hoitamaan hyvin nopeasti, eikä haastatteluteemoja ehditty läpikäymään yhtä syvällisesti kuin muissa haastatteluissa. Olen ottanut tämän huomioon analysoidessani haastatteluaineistoa.

4 TUTKIMUSTULOKSET JA POHDINTA

Haastattelu alkoi yleisillä järjestön toimintaa avaavilla kysymyksillä, jotka käsittelivät järjestön statusta, toiminnan sisältöjä ja laajuutta, rahoituksen pysyvyyttä sekä järjestön yhteistyökumppaneita. Nämä olivat pääasiassa taustatietoja minulle opinnäytetyöntekijänä, joten olen tässä tutkimustulosten esittelyssä rajannut ne tarkemman käsittelyn ulkopuolelle ja keskittynyt enemmän työn kannalta olennaisempiin tuloksiin. Opinnäytetyön otannan selventämiseksi kerron kuitenkin muutamia seikkoja haastattelujen alkuselvityksistä. Haastateltavat järjestöt koostuivat siis keskeisistä pääkaupunkiseudun maahanmuuttajajärjestöistä, joista osa toimii kattojärjestöinä sekä edunvalvojina omille jäsenyhdistyksilleen. Osa järjestöistä näki itsensä ennenkaikkea oman toimialansa edustajana sekä oman kulttuurin ylläpitäjänä. Lyhyesti mainittuna haastateltujen järjestöjen toiminnan sisältö koostuu sekä laajemmista, yhteiskunnallisista kokonaisuuksista, kuten yhdenvertaisuuden edistämisestä, lainsäädännön kommentoinnista ja lakialoitteiden tekemisestä että pienemmistä omia jäsenyhdistyksiä palvelevista kokonaisuuksista. Näitä ovat esimerkiksi monikulttuurisen toiminnan järjestäminen ja oman kulttuurin edistäminen niin kerhotoiminnan, retkien, näyttelyiden ja seminaarien kuin keskustelutilaisuuksien järjestämisen kautta. Myös oman kulttuurin tutuksi tuominen valtaväestölle sekä jäsenyhdistysten avustaminen esimerkiksi hallinnollisissa asioissa ja jäsenyhdistysten osallistaminen yhteiskunnan toimintaan mainittiin toimintamuotoina. Tiedotus, asiantuntijatehtävät sekä projekti-toiminta liittyvät olennaisena osana jokaisen järjestön arkeen.

4.1 Aiempi oppilaitosyhteistyö

Useimmilla järjestöistä on ollut joskus ammattikorkeakouluharjoittelijoita työharjoittelussa, mutta hyvin epätasaisin väliajoin. Tarkasti määriteltynä kolmella haastatelluista järjestöistä on ollut opiskelijaharjoittelijoita HUMAKista, mutta yksi näistä järjestöistä ei pitänyt tätä kummoisena yhteistyönä:

”Joo se (yhteistyö) on se että HUMAKin harjoittelijat voivat tulla tänne harjoittelemaan. Mutta mä en edes näe, että se on minkäänkoinen yhteistyö tämmöinen” *Järjestö 2*.

Kolmella järjestöllä on ollut yhteistyötä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa ja kahdella Laurea- ammattikorkeakoulun kanssa, mutta käytännössä yhteistyö on ollut melko pinnallista, kuten esimerkiksi järjestöjen edustajien pitämiä luentoja oppilaitoksessa. Yliopistoyhteistyötä on ollut vain kahdella järjestöistä. Syvempi TK-toimintaan pohjautuva yhteistyö oli kaikille kuitenkin kokematon yhteistyön muoto, mutta siitä oltiin kiinnostuneita.

”Oletteko koskaan ajatellut, että tekisitte jotain tutkimusta oppilaitoksen kanssa? Joo, ollaan mutta ei koskaan olla menty syvemmälle asian kanssa, mutta tämä olisi ehdottomasti mielenkiintoista!” Järjestö 3.

”Minusta olisi mielenkiintoista kokeilla projektia HUMAKin kanssa” Järjestö 5.

Järjestöjen yleistä toimintaa avaavien kysymysten jälkeen haastatteluissa syvennyttiin käsittelemään tarkemmin tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Aluksi pohdiittiin järjestön näkemyksiä toimialan heille olennaisista laajemmista tutkimus- ja kehittämistarpeista sekä organisaation omista mahdollisista tutkimus- ja kehittämistarpeista. SWOT-analyysin avulla syvennyttiin pohtimaan järjestön omia vahvuuksia ja heikkouksia lähteä yhteistyöhön yleisesti oppilaitoksen, ja tarkennettuna Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa. SWOT-analyysin avulla kartoitin myös järjestön odotuksia yhteistyötä kohtaan sekä uhkia joita yhteistyölle mahdollisesti voisi heidän näkökulmastaan olla. Haastattelussa käytiin läpi myös järjestöjen asettamia kriteerejä HUMAKille, jotta he mahdollisesti lähtisivät syvempään yhteistyöhön oppilaitoksen kanssa.

4.2 Järjestöjen vahvuudet ja yhteistyön mahdollisuudet

Yhteistyön koetaan tuovan mahdollisuuden lisäresurssien saamiseen järjestölle sekä uutta osaamista, josta järjestö hyötyisi. Yhteistyön mahdollisuutena ajatellaan olevan myös uuden, toivottavasti pitkäkestoisen yhteistyökumppanin saaminen, oman toiminnan laajeneminen sekä näkyvyyden lisääntyminen.

”(yhteistyön mahdollisuutena olisi) mahdolliset lisäresurssit, oli kysymys sitten harjoittelijasta, inhimillisestä resurssista vai siitä että joku tutkimus tai selvitys tehdään niin että meidän ei tarvitse tehdä sitä mutta ne lopputulokset hyödyntää meidän työskentelyä.” *Järjestö 3*.

Yhteistyöstä oppilaitoksen kanssa nähdään olevan hyötyä maahanmuuttajien järjestöille sillä, että he oppisivat samalla parempia käytäntöjä ja järjestö saisi niin sanotusti lisäpotkua omaan toimintaansa. Yhteistyö toisi myös lisäarvoa ja -tietoa järjestölle. Tärkein asia joka voi tuoda lisäarvoa maahanmuuttajien järjestöille, on nimenomaan verkostoituminen (Landi 2007, 101). Verkostoituminen auttaa vahvistamaan identiteettiä ja se voi tarjota järjestöille erilaisia kehityssuuntia (emt). Järjestöjen toimijat kuitenkin tarvitsisivat enemmän tietoa konkreettisista yhteistyön muodoista (Saksela 2007, 26) joka HUMAKin tulee ottaa huomioon. Haastatteluissa nousikin esiin se, että toiveena ja mahdollisuutena yhteistyölle nähdään uusien, konkreettisten työkalujen saaminen omaan toimintaan. Yhteistyön käytännön, eli konkretian merkitystä järjestön toimintaan painotetaan.

Laajojen yhteistyöverkoston luominen muiden järjestöjen ja viranomaisten kanssa (Pyykkönen 2007c, 33) on yksi olennaisista asioista oman äänen kuuluviin saamiseksi ja järjestön profiilin nostamiseksi korkeammalle niin rahoittajien kuin muiden toimijoiden silmissä. Haastatteluista kävi ilmi, että järjestöillä on yhteistä toimintaa muiden samankaltaisten toimijoiden kanssa ja verkostoja on pyritty luomaan, mutta edelleen oppilaitosten kanssa tehtävä työ on alkutekijöissään. Laajojen, erilaisista toimijoista koostuvien yhteistyöverkoston välityksellä maahanmuuttajajärjestöillä olisi paremmat mahdollisuudet saada tarvitsemaansa ulkopuolista tietotaitoa ja näkyvyyttä toiminnalleen (Pyykkönen 2007c, 34). Näen ammattikorkeakoulujen roolin ja paikan osana maahanmuuttajajärjestöjen verkostoa erittäin oleellisena ja perusteltuna. Ammattikorkeakoulu pystyy tarjoamaan maahanmuuttajajärjestöille monipuolista tukea ja kumppanuutta

Järjestöt näkevät itsessään useita olennaisia vahvuuksia, joita olisi mahdollista hyödyntää oppilaitosyhteistyössä. Vahvuudet kuvaavat sekä laajempia kokonaisuuksia että hieman tarkempia yksityiskohtia heidän omassa toiminnassaan. Muutama haastateltava mainitsi haastatteluissa vahvuudekseen omat suorat ruohonjuuritason kontaktinsa ja työskentelyn alhaalta ylöspäin, sekä taidon olla kuulolla ajankohtaisista

asioista. Laajat verkostot ja hyvät kontaktit ja maine niin omiin jäsenjärjestöihin kuin viranomaisiin ja poliittisiin päättäjiin koetaan vahvuutena. Erityisinä vahvuuksina maahanmuuttajajärjestöissä ovat oman alan asiantuntijuus, monikulttuurisuuden ja oman erityisen kohderyhmän tuntemus sekä tietotaito kohderyhmään liittyen. Vahvuutena mainittiin myös järjestön pieni koko, joka mahdollistaa sen, että ihmiset voidaan kohdata yksilöinä.

4.3 Yhteistyön uhkia ja järjestöjen heikkouksia

Yhteistyö nähdään uhkana esimerkiksi tapauksissa joissa järjestöjen inhimilliset resurssit eivät riitä yhteistyön pyörittämiseen, kuten esimerkiksi harjoittelijoiden ohjaamiseen, tai jos yhteistyöstä tulee suurempi rasite kuin siitä saatu hyöty lopulta on. Järjestöjen aika- sekä työntekijäresurssien niukkuus tulee varmasti vaikeuttamaan yhteistyön organisointia. Samanaikaisesti nähdään, että opiskelijaharjoittelijoista olisi organisaatiolle hyötyä, mutta heidän ohjaamiseensa käytettävissä olevat resurssit ovat joissain tapauksissa lähes olemattomat. On kuitenkin hienoa, että järjestöt itse näkevät asian myös opiskelijoiden kannalta – hyöty jää opiskelijalle pieneksi, jos organisaatiossa ei ehditä häntä kunnolla ohjaamaan. Samoin järjestön itsensä saama hyöty ei ole tällaisessa tapauksessa erityinen.

Järjestöjen rahoituksen projektiluontoisuuden nähdään olevan kytköksissä inhimillisten resurssien riittämättömyyteen projektihallinnon viedessä paljon aikaa. Projektien mainittiin pyörittävän järjestöä, mikä ei saisi olla järjestötoiminnan lähtökohta, vaan projektien tulisi tukea perustoimintoja. Uhkana nähdään myös kulttuurierot ja se, että kaikkia osapuolia ei kuunnella yhteistyön aikana riittävästi. Myös oman aseman heikentymistä yhteistyön myötä ja omien ideoiden menettämistä yhteiselle hankkeelle pelätään. Kaksi järjestöistä ei kokenut yhteistyölle olevan mitään erityisiä uhkia.

”jos tehdään kunnollinen sopimus yhteistyöstä ja sovitaan toimijoiden vastuista, erityisiä uhkia ei pitäisi olla” Järjestö 6.

”Ei oo mitään uhkakuvaa, mut tietty et jos lähdetään isompaan (yhteistyöhön), kaikesta aina oppii. Jokainen projekti vie aina eteepäin, vaikkei kaikki aina kuitenkaan onnistu.” Järjestö 4.

”... rahan laatu on huonoa, sillä ei kehitetä yhdistystä, koska raha on aina suunnattu johonkin tiettyyn asiaan, se tarkoittaa että me katsotaan meille tärkeät asiat ja tavoitteet ja me, valitettavasti kun muuta vaihtoehtoa ei ole, niin arvotaan joka kerta kanavoimaan ne erilaisiin projekteihin ja niiden projektien kautta se pirstaloituu vähän” Järjestö 1

Maahanmuuttajajärjestöjen keskuudessa suurimpana heikkoutena yhteistyöhön lähtemiselle koetaan aika-, raha- ja työntekijäresurssien puute. Myös rajalliset tilaresurssit hankaloittavat opiskelijaharjoittelijoiden vastaanottamista järjestöön. Yksi järjestöistä kokee omien jäsenjärjestöjensä heikon tieto- ja taitotason yhtenä heikkoutena. Myös järjestön oman paikan etsiminen kansalaistoiminnan kentällä saattaa hankaloittaa yhteistyön käynnistämistä. Yksi haastatelluista järjestöistä ei koe omalla organisaatiollaan olevan erityisiä heikkouksia lähteä mukaan yhteistyöhön.

Ryhdyttäessä suunnittelemaan yksityiskohtaisempaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken, olisi HUMAKin hyvä ottaa huomioon tämän opinnäytetyön esiin nostamat uhkat. Myös järjestöjen henkilökohtaiset heikkoudet tulee huomioida, mutta niiden ei saa antaa olla esteenä yhteistyön suunnittelulle. Päinvastoin heikkoukset tulisi osata kääntää voimavaroiksi. Esimerkiksi tapauksessa jossa järjestö vielä kokee etsivänsä paikkaansa kansalaistoiminnan kentällä, tulee miettiä, voisiko HUMAK olla apuna järjestön profiloitumisessa ja millä keinoilla yhteistyötä voidaan tehdä tilanteessa, jossa toinen kumppani on selkeästi heikommassa asemassa.

4.4 Tutkimusideat ja kehittämistarpeet

Haastatteluilla järjestöille on laajat visiot siitä, millaista tutkimus- ja selvitystietoa toimialalla on tarvetta saada. Aihealueet ovat laajoja ja mietittäessä yhteisten TK-hankkeiden toteuttamista, on useamman toimijan kumppanuus varmasti perusteltua. Näin voidaan pureutua laajoihin aihealueisiin mahdollisesti isommilla resursseilla. Erityisesti järjestöillä on kiinnostusta selvitysluontoisiin tutkimuksiin, jotka voidaan toteuttaa nopeallakin aikataululla ja jotka kuvaavat sen hetkistä tilannetta toimialalla. Voidaan mielestäni puhua myös niin sanotuista tilannekartoituksista. Tässä näen opiskelijoiden roolin mahdollisena. Olen muodostanut haastatteluissa esiin nousseis-

ta tutkimus- ja kehittämisideoista yleisimpiä teemoja, jotka esitän seuraavassa taulukossa. Kattava lista järjestöjen mainitsemista tutkimusideoista ja kehittämistarpeista löytyy liitteenä (LIITE 4).

- Vähemmistöryhmien tilanne yleisesti
- Vähemmistöjärjestöjen tilanne yleisesti
- Maahanmuuttajien hyvinvointi ja integraatio
- Syrjintä ja rasismi
- Maahanmuuttajanuoret

Järjestöjen omia kehitystarpeita nousi haastattelujen yhteydessä runsaasti esiin. Puolet järjestöistä mainitsee isoimmaksi kehitystarpeekseen rahoituksen muuttamisen kestävämpään muotoon, sen ollessa nykyisellään lähes täysin projektiluontoista, ja näin ollen heidän näkökulmastaan kestävämpiä. Rahan laadun katsottiin olevan huonoa sen ollessa projektipainotteista.

”järjestö tarvitsee mallin jolla saada oma budjetti tasapainoon niin, että kaikki raha ei ole projektirahaa” *Järjestö 1.*

”rahoituksen laadun parantaminen, että voitaisiin palkata lisää työntekijöitä” *Järjestö 4.*

Periaatteessa ainoa asia joka meiltä puuttuu on valtionavustus jotta voisimme ammattimaisesti työskennellä tavoitteidemme mukaisesti” *Järjestö 3.*

Myös Harju ja Niemelä (2011, 17) nostavat esiin, että vuonna 2009 tehdyn selvityksen mukaan järjestöt yleisesti kokevat useimmissa tapauksissa ongelmia erityisesti yleisavustusten saamiseen projektirahoituksen sijaan. Vaikkei selvityksessä ollut erityisesti luokiteltu vastaajiksi maahanmuuttajien järjestöä, voidaan tietoja mielestäni kuitenkin peilata myös maahanmuuttajajärjestöjen asemaan ja heidän kokemuksiinsa, joita tämä opinnäytetyö tuo esiin. Selvityksessä tuodaan kuitenkin vähemmistöryhmiin liittyen ilmi, että erityisesti vähemmistöryhmien avustusten saamisen kehittämisen ongelmana on muun muassa yhteistyön puute (emt. 20). Tätä voitaisiin korjata hyvin suunnitellun, tavoitteellisen ja toimivan oppilaitosyhteistyön avulla.

Kehittämistarpeina mainittiin järjestöjen kokonaisvaltainen kehittäminen palvelemaan ja yhdistämään maahanmuuttajia ja kantäväestöä sekä työntekijöiden koulutus. Muut haastatteluissa mainitut kehittämistarpeet liittyivät esimerkiksi järjestöjen jäsenten tarpeiden parempaan täyttämiseen ja toimintamahdollisuuksien parantamiseen. Järjestöillä on tarpeita esimerkiksi jäsenjärjestöjen tarvekartoituksen tekemiseen ja yleisesti palvelujen kehittämiseen vastaamaan paremmin aitoa tarvetta. Myös jäsenjärjestöjen osallistamisen mukaan toimintaan toivotaan kehittyvän sekä kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä erityisesti kotoutumisasioihin liittyen halutaan kehittää.

4.5 Järjestöjen kriteerit yhteistyölle

Järjestöjen asettamana kriteerinä yhteistyölle oppilaitoksen kanssa mainittiin, että yhteistyön tulisi olla organisoitua ja hyvin järjestettyä. Yhteistyöstä saadun hyödyn tulisi olla molemminpuolista. Myös molemminpuolinen joustavuus, rehellisyys sekä kunnioitus kaikkia osapuolia kohtaan mainittiin haastatteluissa. Toisaalta yhteistyön rakentamisen aloittamista pidetään olennaisena vasta silloin, kun projektin onnistuminen on varmaa, toisaalta halutaan todellista kumppanuutta hankkeen suunnittelusta alkaen, jolloin luonnollisesti hankkeen menestymisestä ei ole vielä varmuutta (jos mietitään esimerkiksi rahoituksen saamisen kannalta). Eri kumppanien toiveet yhteistyölle tulee tarkasti selvittää jokaisen kanssa erikseen siinä vaiheessa kun kumppanuutta suunnitellaan.

”Olen sitä mieltä, että suunnittelusta lähtien kumppanuuden tulisi olla tasa-vertaista.” *Järjestö 3.*

”Yhteistyötä pitää alkaa rakentamaan silloin kun sen projektin onnistuminen on varmaa, muuten se on liian turhauttavaa meille molemmille.” *Järjestö 1.*

Kriteerinä yhteistyölle mainittiin myös se, että hankkeen on tuotava järjestön toiminnalle jotain uutta, eikä vaan niin, että hankkeeseen pyydetään järjestön ideointia ja oikeat hyödyt jäävät järjestöltä saamatta. Yhteistyö ei myöskään saa työllistää järjestöjä liikaa. Yhteistyöltä toivotaan yhteistä tekemistä. Molemminpuolisen kunnioituksen lisäksi erikseen mainittiin oppilaitoksen kunnioitus vähemmistöä sekä sen potentiaalia ja luovuutta kohtaan.

”Kun tehdään yhteistyötä, pitää kuunnella molempia osapuolia, työtä ei saa tehdä ainoastaan suomalaisten tavalla ” *Järjestö 6*.

”Tulee mieleen sellanen, et se yhteistyö ei toimi, et siitä tulee jonkinlainen rasite/taakka, (että se) vie enemmän kuin mitä se antaa.” *Järjestö 2*.

Ammattikorkeakoulujen TK-toiminnalle olennaista on nimenomaan asiakkaan todellisista tarpeista lähtevät tarpeet ja tutkimuksen aiheet. Tutkimuksille etsitään tietoisesti ”tilaajaa”, eli asiakasta ja yhteistyökumppania, jonka aitoihin tarpeisiin työ tehdään. Myös toteutuksessa on oleellista tiivis yhteistyö työelämän kanssa. (Laakso-Manninen 2002, 265). Tämä vastaa ylipäätään opinnäytetyön tavoitteelle selvittää maahanmuuttajajärjestöjen tarpeita kehittämiseksi sekä myös järjestöjen kriteereihin yhteistyölle, tuoden esiin ammattikorkeakoulujen työelämälähtöisen toiminnan kaiken kaikkiaan. Kuten ammattikorkeakoululaissa (351/2003, 4§) määritetään, myös Laakso-Manninen (2002, 263) kertoo soveltavan ja kehittävän tutkimuksen olevan yksi ammattikoulujen TK-toiminnan neljästä keskeisestä erityispiirteestä. Asiakkaan tarpeisiin räätälöidyn tutkimuksen toteuttaminen, alueelliseen vaikuttamiseen pyrkiminen, sekä tutkimuksen kytkeytyminen opetukseen ovat olennaisimpia TK-toiminnan piirteitä.

4.6 HUMAKin rooli yhteistyössä

HUMAKin roolin nähdään olevan yhteistyössä vahvasti asiantuntijan asemassa. Muiksi HUMAKin rooleiksi mainittiin tukijan ja tutkijan roolit. Tietyissä tapauksissa, aina aiheesta riippuen, HUMAKin ajatellaan mahdollisesti olevan myös rahoittajan roolissa. HUMAKin vahva osaaminen ja hyvät opiskelijaresurssit nostettiin haastattelussa esiin, ja järjestöillä on kiinnostusta sekä laajempiin TK-hankkeisiin että pienempiin pedagogisiin hankkeisiin. Toiveena järjestöjen puolelta on hyvin käytännöllinen yhteistyökumppanuus, jossa opiskelijat olisivat vahvasti mukana. Järjestöillä on selkeästi paljon kiinnostusta erilaisiin selvitysluonteisiin tutkimuksiin. Haastattelussa mainittiin myös hyvin perustavat käytännön roolit, kuten järjestön hankehakemusten kirjoittamisessa avustaminen. Tämä voisi olla opiskelijaharjoittelijoille mielenkiintoinen ja opettavainen työnsarka.

HUMAK nähdään myös tasa-arvoisena kumppanina ja haastatteluissa oltiin sitä mieltä, että eri roolit voidaan jakaa hankkeen toimijoiden kesken aina hankkeen luonteesta riippuen oikealla tavalla. Järjestöissä ollaan kuitenkin valmiita olemaan joustavien suhteen, mitkä ovat oppilaitoksen tavat toimia. Järjestöjen koetaan olevan joustavampia asian suhteen ja heillä nähdään olevan kyky sopeuttaa oma toimintansa oppilaitoksen rutiineihin:

Olen sitä mieltä, että tämä (yhteistyökuvio) voisi olla hyvin avoin, mutta se luultavasti riippuu aina projektin luonteesta. Jos se (projektin luonne) olisi enemmän tutkimuspainotteinen, se voisi olla kontrolloitu korkeakoulun toimesta ja me voisimme antaa siihen omia ideoitamme ja ajatuksia siitä, mitä tietoja tarvitsisimme. Jos se (projektin luonne) olisi enemmän ruohonjuuritason toimintaan kytketty, voisimme me ohjata projektia täältä käsin, koska meillä on suora yhteys ruohonjuuritason toimijoihin. Se (yhteistyö) olisi aina projektista riippuvaa. *Järjestö 3.*

Se riippuisi paljon myös siitä, kuinka korkeakoulu on tottunut työskentelemään. Me olemme kansalaisjärjestö, joten periaatteessa voimme olla hyvin joustavia ja organisoida oman toimintamme sopimaan korkeakoulun tapaan tehdä töitä. *Järjestö 3.*

Haastatteluissa nousi esiin haastateltavien toimesta ammattikorkeakoulun vahvuudet suhteessa yliopistomaailmaan. Mietittäessä eri tahojen tekemiä tutkimuksia, nähdään, että ammattikorkeakoulun toteuttamat tutkimukset ovat nopeampia, ja täten palvelevat nopeatempoista järjestötoimintaa tietyllä tasolla paremmin.

”Ammattikorkeakoulun vahvuudet suhteessa esimerkiksi yliopistomaailmaan jos mietitään näitä tutkimuksia, niin yliopisto maailmassa tehtyjä tutkimuksia, niin ne on painavia, raskaita, kalliita, ja isoja ja kun niiden tulokset tulee ulos niillä ei ole enää merkitystä, koska se (tutkimustieto) on kaksi vuotta vanhaa.” *Järjestö 1.*

Ammattikorkeakoulujen tutkimustoiminnassa on tehty tietoinen valinta siitä, että ei lähdetä kilpailemaan tutkimuskentällä yliopistojen perustutkimuksen tekemisen kanssa. Ammattikorkeakouluissa on haluttu nimenomaan profiloitua soveltavan tutkimuksen ammattilaisiksi tuottamaan riittävän yksinkertaista, ja laajalti ja helposti asiakkaan hyödynnettävissä olevaa tutkimustietoa. (Laakso-Manninen 2002, 264.) Ammattikor-

keakoulujen vahvuus on työelämäläheisyys ja jatkuva vuoropuhelu omien alojen kanssa (Nikoskinen 2008, 4).

Ammattikorkeakoulun nähdään eroavan yliopistotahosta myös tietotason perusteella. Vaikka ammattikorkeakoulujen tuottama tutkimustieto on paremmin järjestöjen saatavissa ja hyödynnettävissä, nähdään yliopistotahot tietotasoltaan kuitenkin kehittyneempinä. Tämän opinnäytetyön perusteella ei kuitenkaan voi yleistää usean tahon olevan samaa mieltä, mutta koin kuitenkin olennaisena nostaa asian opinnäytetyön tilaajan tietoon.

”Yliopistojen asiantuntemus on erilainen verrattuna ammattikorkeakouluihin. Yliopiston tietotaso on kehittyneempi. Suomalainen AMK-kenttä vaikuttaa kuitenkin potentiaaliselta yhteistyökumppanilta. *Järjestö 6*.

Muutama haastateltavista toi esiin näkökulmaa siihen, mitä HUMAK voisi heidän mielestään järjestöjen ja HUMAKin välisestä yhteistyöstä saada. Ensimmäisenä mainittiin yhteistyön hyödyt opiskelijoille, jotka voisivat oppia järjestöalasta tekemällä konkreettista työtä järjestöissä, ja erityisesti he voisivat työharjoittelujen kautta harjoittaa arviointikykyään. Käytännönläheisessä yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opiskelijoiden tietotaito saataisiin suunnattua käytännön toteutukseen, ja näin heistä voisi yhteistyön kautta tulla monipuolisempia ammattilaisia. Tätä samaa aihetta pohdin lisää seuraavassa kappaleessa 4.7 Opiskelijoiden rooli yhteistyössä.

Toteutettaessa yhteistyötä kolmannen sektorin ja HUMAKin välillä, HUMAKin opettajat pystyisivät näkemään heidän opetustensa yhteyden käytännön työhön ”kentällä” ja itse järjestöissä. Täten heidän opetuksensa konkretisoituisi vastaamaan niitä tarpeita joita järjestöillä on. Yhteistyön kautta koulussa opetettu tieto saataisiin kohdistettua käytäntöön. Yhteistyö toisi yleisellä tasolla näkyvyyttä molemmille toimijoille, ja päättäjät voisivat tätä kautta nähdä mitä kentällä tapahtuu. Tämä auttaisi heitä ymmärtämään myös millaista koulutusta on tarpeen järjestöalalla.

4.7 Opiskelijoiden rooli yhteistyössä

Opiskelijoiden rooli yhteistyössä ja osana mahdollisia yhteisiä hankkeita nähdään hyvin olennaisena. Opiskelijaharjoittelijoiden koetaan tuovan uutta näkökulmaa järjestöjen toimintaan. Myös opiskelijoiden luovuutta kunnioitetaan. Opiskelijat olisivat järjestölle myös lisäresurssi – koska opiskelijat voisivat tehdä asioita joihin järjestössä ei muuten ehkä riittäisi aika, kuten esimerkiksi uusien toimintamuotojen ja -mallien ideointityötä. Ongelmaksi opiskelijoiden vastaanottamisessa organisaatioihin nähdään kuitenkin järjestön resurssit ohjata opiskelijoita riittävästi. Joissain tapauksissa mainittiin myös järjestöjen pienet tilat, jotka vaikeuttavat opiskelijoiden vastaanottamista järjestöön.

”Opiskelijoiden rooli voisi olla niin suuri kuin mahdollista, mutta meillä täytyy olla se resurssi olemassa opiskelijoiden perehdyttämiseen ja koordinointiin. Muuten se on ajanhukkaa kaikille.” *Järjestö 3.*

Vuonna 2006 tehdyn kyselyn avulla (Arresto & Määttä 2006, 26–27) selvitettiin HUMAKista valmistuneiden yhteisöpedagogien koulutuskokemuksia. Koulutukseen liittyvistä tekijöistä työharjoittelulla oli vastaajien mielestä eniten vaikutusta työelämään sijoittumiseen. Erityisesti nuoret arvostivat myös työelämäyhteyksiä sekä koulutuksen työelämälähtöisyyttä. Tämä perustelee omalta osaltaan työelämäyhteistyön tärkeyttä. Yleisesti tutkimus- ja kehittämistaitoja arvostetaan isona osana yksilön asiantuntijuutta ja ammattitaitoa (Suomala 2003, 104). Monikulttuurisuuden voisi sanoa olevan toivottu yhteiskunnallinen tila, jossa monikulttuurisuus viittaa eri kulttuurien rinnakkaiseloon yhteiskunnan luonnollisina ja tasavertaisina osina (Lasonen, Halonen, Kempainen & Teräs 2009, 11). Monikulttuurisessa ympäristössä tietoisuus ja herkkyys monikulttuurisuuden havaitsemiselle sekä kulttuurienväliselle oppimiselle tulee mahdolliseksi (emt. 9) Tästä syystä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa tehtävä aito yhteistyö ja opiskelijoiden vahva mukanaolo antaa opiskelijoille pohjaa oman ammatillisuuden kasvulle. Monikulttuurinen osaaminen on nykypäivää. Erialaisten kulttuurien ja toimintatapojen kohtaaminen on osa arjessa tarvittavaa ammattitaitoa, erityisesti yhteisöpedagogeille.

Arreston ja Määttän selvityksessä (2006, 33–34) HUMAKista valmistuneiden yhteisöpedagogien koulutuskokemuksista tuotiin esiin opiskelijoiden kokemukset omista

valmiuksistaan työskennellä eri osa-alueilla. Neljästä eri kategoriasta; 1) yksilön ja pienryhmän ohjaaminen, 2) yhteisöohjaaminen, 3) yhteiskunnallinen toimiminen sekä 4) kansainvälinen ja monikulttuurinen osaaminen, opiskelijat kokivat saaneensa vähiten valmiuksia opintojensa myötä nimenomaan kansainväliseen ja monikulttuuriseen osaamiseen liittyen (emt). Monikulttuurisille taidoille on tulevaisuudessa yhä enemmän kysyntää maahanmuuttajien määrän kasvaessa, joten erityisesti tämän osa-alueen taitojen vahvistamiseen tulisi HUMAKissa pyrkiä yhä laajemmin. Monikulttuurisissa ympäristöissä toteutetut työharjoittelut ja hankkeet vahvistaisivat opiskelijoiden monikulttuurista osaamista ja tarjoaisivat aitoja ympäristöjä nuorille saada kokemusta. Yhteistyön kautta opiskelijat oppisivat asioita eri kulttuureista sekä heidän kulttuurienvälinen vuorovaikutuksensa paranisi.

Osaamisen laaja-alaisuus sekä opintojen sovellettavuus erilaisiin tilanteisiin on yksi ammattikorkeakoulujen koulutuksellinen haaste nyt ja tulevaisuudessa. Ammattikorkeakoulutuksen tulisi tarjota opiskelijoille niin laaja osaaminen, että sen pohjalta on mahdollista työskennellä vaihtelevissa tehtävissä. Ammattikorkeakoulujen työelämäyhteydet ovat tärkeitä ja tämän takia opinnoissa pyritäänkin työelämälähtöiseen ja työelämän kehittämisestä lähtevään työtoteeseen. Keskeisenä tavoitteena on, että opiskelijan ja työelämän väliset suhteet syvenisivät johdonmukaisesti opintojen aikana. Työelämäyhteistyö tarjoaisi kaivattua moninaisuutta, sekä vuorovaikutus- ja tilannekyvyn paranemista. Työharjoittelut parantaisivat sekä laadullisesti että määrällisesti opiskelijoiden ammatillisen asiantuntijuuden tasoa, sekä teorian ja käytännön yhdistämistaitoa. (OPM 2007, 8, 19, 38.) Nikoskisen (2009, 103) mukaan yhteisöpedagogiksi HUMAKista vuosina 2004–2007 valmistuneet kertoivat hyötynensä työelämässä eniten omaa henkilökohtaista kehittymistään, sekä tutkimus- ja kehittämistaitoja edistävistä opinnoista. Työelämäyhteydet sekä työkokemuksen hankkiminen opintojen aikana ovat merkityksellisiä asioita työllistymisen kannalta. On hyvä muistaa, että vaikka erilaiset työelämäyhteydet sekä käytännön työoppimisten rooli työllistymisessä on suuri, täytyy ammattikorkeakouluissa olla myös riittävästi aikaa kiireettömille teoriaopinnoille ja alan käsitteiden haltuunottamiselle. (Nikoskinen 2008, 103, 106–107.)

Tutkimus- ja kehittämistoiminta opiskelijoiden oppimisympäristönä on mielenkiintoinen ja haastava, mutta se vaatii myös opiskelijoiden riittävän ohjauksen ja tämän re-

surssoinnin pohtimista ammattikorkeakoulun toimesta. Opiskelijoiden yleisimmät mahdollisuudet osallistua TK-hankkeisiin, ovat mukana oleminen hankkeistetun opetuksen opintojaksoissa, työharjoittelut, sekä opinnäytetyön tekeminen hankkeen yhteyteen. Jotta opiskelijoiden osallistuminen TK-hankkeisiin ei rajoittuisi vain työn suorittamiseen, on olennaista, että opiskelijat pääsisivät mukaan projektiin heti hankkeen alusta alkaen. Näin opiskelijat voivat saada mahdollisimman laaja-alaisen kuvan koko hankkeesta ja pelkän suorittamisen sijaan myös heidän tietonsa ja taitonsa kehittyvät. Opiskelijoiden ammatillinen kasvu kuitenkin vaatii lehtoreiden ohjauspanosta ja ammattikorkeakoulun resursointia tähän. Opiskelijoiden vahvan tutkimus- ja kehittämistoiminnallisen asiantuntijuuden kehittyminen vaatii pitkäkestoista ja monipuolista työskentelyä ammattikorkeakoulun TK-hankkeissa. Tämä on haasteellista ammattikorkeakoulun puolelta ja se tarvitsee päteviä lehtoreita koordinoimaan riittävän laajoja kokonaisuuksia. Samalla kun TK-hankkeet ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa tuottavat uutta tietoa ja osaamista, tulisi niiden toimia myös laadukkaina oppimisympäristöinä opiskelijoille. Tärkeää on huomioida kuinka erityisesti opintojen varhaisen vaiheen yhteydet ammattikorkeakoulun TK-toimintaan vaikuttavat positiivisesti opiskelijoiden opiskelumotivaatioon ja opiskelujen mielekkyyteen. (Suomela 2003, 99-107.)

4.7.1 Hyvän harjoittelijan ominaisuudet

Hyvän harjoittelijan ominaisuuksia nousi haastatteluissa esiin useita. Maahanmuuttajajärjestöjen mielestä hyvät harjoittelijat ovat aktiivisia, oma-aloitteisia, joustavia, vuorovaikutustaitoisia sekä sosiaalisia ja itsenäisen työkyvyn omaavia opiskelijoita. Hyvällä harjoittelijalla on avoin mieli sekä avarakatseinen suhtautuminen asioihin. Harjoittelijan kielitaitoa, suunnittelutaitoa (esim. projektin suunnittelu) sekä neuvottelutaitoja arvostetaan. Myös harjoittelijan sopeutumiskyky sekä ihmisten tilanteiden tuntemus on eduksi. Opiskelijalla on ennenkaikkea kuitenkin oltava myös kiinnostusta kyseistä asiaa kohtaan, jota harjoittelu koskee. Haastatteluissa kysyttiin tarvitsevatko harjoittelijat järjestöjen mielestä erityistä kulttuurituntemusta voidakseen tulla harjoitteluun maahanmuuttajajärjestöön. Asiasta ollaan sitä mieltä, että avoimuus ja halu vastaanottaa uusia asioita on olennaisempaa kuin tarkka kulttuurituntemus. Opiskelijoiden arvellaan myös nimenomaan oppivan kulttuurituntemusta yhteistyön

kautta. Toisaalta haastatteluista kävi ilmi myös se, että alan opiskelijoilla arvellaan olevan jo valmiiksi eväitä monikulttuurisessa työympäristössä työskentelyyn. Kaksi haastateltavista mainitsivat opiskelijoiden pienen kulttuurituntemuksen olevan kuitenkin hyväksi sekä helpottavan yhteistyön ja järjestössä mahdollisesti suoritettavien harjoitteluiden sujumista.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyö perustelee, että HUMAKin ja maahanmuuttajajärjestöjen väliselle yhteistyölle on tarvetta, ja että yhteistyön mahdollisuuksissa piilee myös valtavasti potentiaalia. Opinnäytetyö antaa yleiskuvaa maahanmuuttajien toiveista, mutta seuraavana askeleena HUMAKin tulee henkilökohtaisesti luoda kontakteja eri järjestöihin. HUMAKin tulee tuoda omaa erityisosaamistaan esiin ja tarkentaa omaa asemaansa työelämätoimijoiden parissa. Yhteistyön mahdollisuuksia tulee esitellä maahanmuuttajajärjestöille mielenkiintoisella ja houkuttelevalla tavalla. Myöskään konkretian tärkeyttä järjestöjen toimintoihin ei voi painottaa liikaa. On tärkeää huomata se, kuinka vahvasti tuloksista nousee esiin yhdistysten toive olla mukana hankkeessa täysivaltaisena kumppanina jo hankkeen suunnittelusta lähtien. Näin voidaan turvata onnistunut yhteistyökokemus kaikille osapuolille. On olennaista miettiä millä tavalla HUMAK erottuu muiden ammattikorkeakoulujen tarjoamista yhteistyön mahdollisuuksista ja mitkä ovat ne olennaisimmat HUMAKin vahvuudet. Entistä tarkempi profiloituminen on siis paikallaan. Syytä on varmasti myös pohtia useiden eri toimijoiden välisiä yhteistyöhankkeita, joissa yhtenä kumppaneista voisi olla myös joku muu oppilaitos. Opinnäytetyö nostaa esiin konkreettisia ajatuksia yhteistyöstä, jotka HUMAKin kannattaa ottaa tarkasti huomioon suunnitellessaan tarkempaa yhteistyötä.

TK-toimintaa tulisi entistä laajemmin sisällyttää pedagogisiin opintoihin. Kuten jo johdannon pohdinnasta kävi ilmi, monikulttuuriset taidot eivät enää saisi olla vain erillisen monikulttuurisuuden suuntautumisen suorittaneiden yhteisöpedagogien itsensäanselyys. Työharjoitteluja ja projekteja sekä opetuksen laaja-alaisempaa integrointia maahanmuuttajajärjestöjen ja monikulttuurisen työn suuntaan tulisi tehdä muun muassa yhteisöpedagogin yhteisten- ja ammattillisten opintojen yhteyteen.

Myös ammatillisissa suuntautumisopinnoissa maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuusnäkökulmaa voisi tuoda laajemmin esiin myös muissa, kuin kansainvälisen ja monikulttuurisen toiminnan suuntautumisessa. Esimerkiksi sosiaalisen vahvistamisen suuntautumisessa voisi pohtia maahanmuuttajia ja monikulttuurisuutta siltä kantilta, millaista uutta näkökulmaa esimerkiksi maahanmuuttajanuoret tuovat kunnan perusnuorisotyöhön, ja mitä erityistaitoja tämä nuorisotyöntekijöiltä vaatii. Vastaavasti järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan suuntautumisessa voitaisiin pohtia järjestöjen kehittämistä myös maahanmuuttajajärjestöjen kehittämistä silmällä pitäen.

Mitä tiiviimmäksi kokonaisuudeksi ja osaksi opintoja maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuuskysymysten käsittely saadaan, sitä paremmat mahdollisuudet yhteisöpedagogeilla on profiloitua entistä osaavimpina ammattilaisina. Integroidut opintojaksot antavat opiskelijoille näkökulmaa siihen, kuinka yhteisöpedagogin opintojen kokonaisuudet ovat sovellettavissa maahanmuuttajatyöhön, sekä mitä erityistietoja ja taitoja tarvitaan työskennellessä maahanmuuttajien parissa. Jo koulutuksen varhaisessa vaiheessa alkaneet työelämäkontaktit työelämän aitoihin toimijoihin antavat opiskelijoille työelämäkehittämisen näkökulmaa, ja tätä kautta voidaan tukea heidän ammatillisuutensa vahvaa kasvua. Kaikki TK-toiminta ei tietenkään ole yhdistettävissä opetukseen (HUMAK 2010), eikä tämä olekaan päällimmäinen tarkoitus. Työelämäsuhteiden luomisessa tulee painottaa myös opiskelijoiden oma-aloitteisuutta ja itsenäistä verkostoitumiskykyä. Ammattikorkeakoulu on tässä asiassa vain auttamassa opiskelijoita alkuun omilla työurillaan.

Opinnäytetyön tutkimustulokset antavat HUMAKin toiminnalle uutta näkökulmaa maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksista. Samanlaista tutkimustietoa HUMAKilla ei tähän mennessä ole ollut, joten työ on myös tästä näkökulmasta ainutlaatuinen. Koen opinnäytetyön onnistuneen sille asetetuissa tavoitteissa selvittää maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksia yhteistyöstä Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa. Koen onnistuneeni täyttämään myös HUMAKin toiveet opinnäytetyön suhteen ja tilaajalta saamani palaute on ollut positiivista. HUMAK saa opinnäytetyön kautta yleistä kuvaa maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksista yhteistyötä kohtaan, mutta myös runsaasti konkreettisia kehittämistarpeita, joiden avulla on hyvä lähteä tarkempaan suunnittelu-työhön. Tähän saakka HUMAK on näkemykseni mukaan hieman varovaisesti kokeillut yhteistyön eri tasoja ja muotoja muutamien maahanmuuttajajärjestöjen kanssa,

mutta opinnäytetyön tulosten pohjalta yhteistyöhön olisi hyvä panostaa laajemmin ennenkaikkea juuri nyt. HUMAKilla on hyvät mahdollisuudet profioitua AMK-kentällä entistä enemmän monikulttuuriseksi osaajaksi ja olla edelläkävijänä yhteistyössä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa. Näen opinnäytetyön olevan hyödynnettävissä kuitenkin myös laajemmin HUMAKin tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja järjestöjen yhteistyön tueksi, joka antaa sille lisäarvoa.

Yhteistyöllä on suuri painoarvo kaikille osapuolille. Maahanmuuttajajärjestöjen tulisi keskeisenä kansalaisyhteiskunnan tahona pystyä hyötymään myös ammattikorkeakoulujen tarjoamista yhteistyömahdollisuuksista (Sinisalo-Juha 2011). HUMAKin vahva osaaminen toimialalla antaisi maahanmuuttajajärjestöille mahdollisuuksia kehittää omia organisaatioitaan ja toteuttaa laajojakin yhteistyökuvioita sekä tehdä selvityksiä, jotka hyödyttävät myös järjestöjen normaalia arkea. Yhteistyöstä hyötyisivät myös sekä HUMAK että sen opiskelijatkin, jotka voisivat yhteistyön kautta saada arvokasta työkokemusta, ymmärrystä ja osaamista monikulttuuristen asioiden parissa. Monikulttuuriset taidot ovat tulevaisuuden keskeisintä osaamista. HUMAKin ollessa opiskelijamääriltään suhteellisen pieni ammattikorkeakoulu, on sen olennaista löytää itselleen tulevaisuuden kannalta oikeita TK-kumppaneita, jota maahanmuuttajajärjestöt omalta osaltaan varmasti ovat.

Opinnäytetyön otanta olisi voinut olla laajempi kuin seitsemän järjestöä, jolloin tutkimustulokset olisivat olleet entistä laajemmin yleistettävissä maahanmuuttajajärjestöjen ajatuksiin yhteistyöstä oppilaitoksen kanssa. Tämän opinnäytetyön kautta päästiin kuitenkin sukeltamaan aiheessa pintaa syvemmälle ja saatiin tietoa, jonka pohjalta voidaan ryhtyä suunnittelemaan tarkempaa yhteistyötä. Opinnäytetyö avaa mahdollisuuksia myös jatkotutkimuksille. Mielenkiintoista olisi lähteä systemaattisesti seuraamaan millaista yhteistyötä tullaan eri kumppaneiden välille rakentamaan, sekä millaisia käytäntöjä ja toimintamalleja saadaan syntymään. Systemaattisen seurannan avulla voitaisiin myöhemmässä vaiheessa tehdä laadullinen analyysi toteutuneesta yhteistyöstä ja sen vaikutuksista sekä maahanmuuttajajärjestöjen että HUMAKin, ja sen opiskelijoiden arkeen. Jatkotutkimusaiheena tälle opinnäytetyölle voisi olla myös selvitys ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ajatuksista TK-toimintaa ja sen eri muotoja kohtaan. Opiskelijoiden mielipiteistä lähtevä näkökulma toisi toiminnan laaja-alaiseen kehittämiseen kaivattavaa näkökulmaa. Myös korkeakoulun lehtorien

ajatuksia ja suhtautumista TK-toimintaa kohtaan voisi tutkia sekä ottaa mukaan myös näkökulmaa siitä, miten monikulttuurisissa yhteistyöhankkeissa toimiminen haastaa myös lehtoreita ja heidän osaamistaan.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 1999. Laadullinen tutkimus. 3.uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.

Ammattikorkeakoululaki 2003/351. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351>. Viitattu 25.9.2011.

Antikainen, Eeva & Kaalikoski, Katri 2008. Missiona kansalaisyhteiskunnan kehittäminen. Teoksessa Holopainen, Anne, Lind, Kimmo & Niemelä, Jorma (toim.) 2008. Ammattikorkeakoulut kansalaistoiminnassa. Oikeusministeriön julkaisuja 2008:7, 32-42. <http://www.humak.fi/sites/default/files/Ammattikorkeakoulut-kansalaistoiminnassa-2008.pdf>. Viitattu 12.11.2011.

Arene, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2011. http://www.arene.fi/sivu.asp?page_id=223&luokka_id=24&main=1. Viitattu 27.6.2011.

Arresto, Henna & Määttä, Jukka 2006. Yhteisöpedagogien työelämään sijoittuminen. Teoksessa Lind, Kimmo & Vartiainen, Pekka (toim.) 2006. Minne tie vie? Humanistisesta ammattikorkeakoulusta vuosina 2001-2004 valmistuneiden yhteisöpedagogien ja kulttuurituottajien työelämään sijoittuminen, jatko-opintosuunnitelmat ja koulutuskokemukset. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 3, 2006. Vaajakoski: Gummerus kirjapaino Oy, 7-51.

Entersol Oy 2009. SWOT-analyysi. <http://www.qualitasforum.fi/Laadunt%C3%B6kalut/SWOTanalyysi/tabid/132/Default.aspx>. Viitattu 4.11.2011.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4.painos. Tampere: Vastapaino.

Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2001. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-Kustannus, 24-42.

Fields, Marion 2007. Kansalaisjärjestöt, koulu ja aktiiviseksi kansalaiseksi kasvaminen. Elinikäinen oppiminen ja koulutuspolitiikka 2012 – konferenssi 26.2.2007. Koulutussosiologian tutkimuskeskus, TY. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2007/02/koulutuspolitiikka2012/WS4_Fields_260207.pdf. Viitattu 11.11.2011.

Harju, Aaro 2008. Ammattilaisuuden ja kansalaistoiminnan suhde. Teoksessa Holopainen, Anne, Lind, Kimmo & Niemelä, Jorma (toim.) 2008. Ammattikorkeakoulut kansalaistoiminnassa. Oikeusministeriön julkaisuja 2008:7, 67-77. <http://www.humak.fi/sites/default/files/Ammattikorkeakoulut-kansalaistoiminnassa-2008.pdf>. Viitattu 12.11.2011.

- Harju, Aaro 2010. Puheenvuoro kansalaisyhteiskunnan tulevaisuudesta. Sivistysliitto, Kansalaisfoorumi: Satakunnan painotuote.
- Harju, Aaro & Niemelä, Jorma 2011. Järjestöjen taloudelliset toimintaedellytykset. Oikeusministeriön julkaisu 2/2011. Selvityksiä ja ohjeita. www.om.fi > Julkaisut > Selvityksiä ja ohjeita > 2/2011 Järjestöjen taloudelliset toimintaedellytykset. Viitattu 4.11.2011.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- HUMAK 2010a. Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2011. https://pro.humak.fi/document/humak/15626/humakin_keskeiset_asiakirjat/strategiat,_ohjelmat_ja_suunnitelmat/Toimintasuunnitelma-talousarvio.pdf. Viitattu 27.6.2011.
- HUMAK 2010b. Vuosikatsaus 2010. Toiminnalliset tulokset. <http://www.2010.humak.fi/toiminnalliset-tulokset/>. Viitattu 22.10.2011.
- HUMAK 2010c. AMK:n hallitus 9.4.2010. Pedagoginen käsikirja ja strategia vuosille 2010-2012. <http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/pedastrategia2.pdf>. Viitattu 14.11.2011.
- HUMAK 2011a. Humak lyhyesti. <http://www.humak.fi/humak/humak-lyhyesti>. Viitattu 27.6.2011.
- HUMAK 2011b. Strategia ja laatupolitiikka. <http://www.humak.fi/humak/strategia-ja-laatupolitiikka>. Viitattu 27.6.2011.
- HUMAK 2011c. Yhteisöpedagogi. <http://www.humak.fi/opiskelu/opiskelu-humakissa/yhteisopedagogi>. Viitattu 25.9.2011.
- HUMAK 2011d. HUMAKin järjestö- ja nuorisotyön yksikön ohjaus- ja kehittämisryhmän kokouksen pöytäkirja 1.9.2011.
- Jäntti, Raisa 2009. Verkostoituminen järjestöissä 2009. Eetanet Oy:n julkaisu. Creative Commons. Tampere: Multiprint Oy. www.eetanet.fi/wp-content/uploads/verkostotutkimus_raportti.pdf. Viitattu 7.11.2011.
- Kaunistmaa, Pekka 2011. Hyvää ja kaunista – Järjestöjen ja oppilaitosten välinen yhteistyö. Järjestöt ja oppilaitokset-tilaisuus 23.5.2011. Jyväskylä. Kansalaistoiminnan keskus. http://www.yhdistystori.fi/portal/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=1039/Itemid=87. Viitattu 11.11.2011.

- Korkeakoulujen arviointineuvosto 2011. Humanistisen ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi. http://www.kka.fi/files/1338/KKA_1311.pdf. Viitattu 14.11.2011.
- Kotila, Hannu 2003. Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki: Edita Prima Oy
- Laakso- Manninen Ritva 2002. Kohtaako Mercurius Minervan. Liiketalouden tutkimus ammattikorkeakouluissa. Teoksessa Liljander Juha-Pekka (toim.) Omalla tiellä. Ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki: Edita prima Oy. Arene ry:n julkaisuja. 256-269.
- Laitinen, Hanna 2011a. Humak pro-viesti. 4.11.2011. Julkaisematon lähde.
- Laitinen, Hanna 2011b. Yhteisöpedagogien haasteita ja tehtäviä monikulttuurisessa Suomessa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisematon lähde.
- Laitinen, Hanna 2011c. Yhteisöpedagogi ja monikulttuurisuus. Monikulttuurisuus-selvitys. HUMAK järjestö- ja nuorisotyön yksikkö. Kommenttiversion Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisematon lähde.
- Landi, Hatama Farzaneh 2007. Yhdistykset kotoutumisen väylänä. Teoksessa Zakeri, Mohsen & Tuunainen, Minna (toim.) 2007. Osaamisen poluilla – maahanmuuttajien yhdistystoiminnan problematiikkaa. Helsinki: Paintmedia, 100-101.
- Lasonen, Johanna, Halonen, Mia, Kemppainen Pini, Raija & Teräs, Marianne 2009. Monikulttuurisuus, kulttuurienvälisyys ja osaamisen tunnustuksen tarve. Teoksessa Lasonen, Johanna (toim.) & Halonen, Mia (toim.) 2009. Kulttuurienväläinen osaaminen koulutuksessa ja työelämässä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 9-21.
- Liebkind, Karmela 2001. Monikulttuurisuus on tulevaisuutta. Teoksessa Liebkind Karmela (toim.) Monikulttuurinen Suomi. Etniset suhteet tutkimuksen valossa. 2.painos. Helsinki: Gaudeamus, 171-182.
- Lundbom, Pia 2009. Kansalaistoimintaa yhdessä, yhteiseksi hyväksi. Teoksessa Herranen, Jatta (toim.) Kohti kumppanuuksia. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan askeleita Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. HUMAKin julkaisuja Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 13, 2009. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 65-72.
- Maahanmuuttovirasto 2010. Vuosikertomus 2010.
- Muhammed, Dlovan 2007. Turun kurdiyhdistys – yhdistävät tekijät. Teoksessa Zakeri, Mohsen & Tuunainen, Minna (toim.) 2007. Osaamisen poluilla – maahanmuuttajien yhdistystoiminnan problematiikkaa. Helsinki: Paintmedia, 98-99.
- Nikoskinen, Elina 2008. Humanistisesta ammattikorkeakoulusta työelämään. Yhteisöpedagogien (AMK) työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset ja jatkokoulutussuunnitelmat. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 8, 2008. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

- OPM 2004. Korkeakoulutuksen laadunvarmistus. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:6.
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2004/liitteet/opm_226_tr06.pdf?lang=fi. Viitattu 14.11.2011.
- OPM 2007. Koulutus ja tutkimus 2007-2012. Kehittämissuunnitelma.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/opm09.pdf>. Viitattu 10.11.2011.
- OPM 2008. Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat vuosille 2008-2011. www.minedu.fi > Koulutus > Koulutuspolitiikka > Kehittämisohjelmat ja hankkeet > Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen. Viitattu 15.10.2011.
- OPM 2010. Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta innovaatiojärjestelmissä. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:8.
- OKM 2010. Korkeakoulujen laadun ja vaikuttavuuden vahvistaminen – sivistyspoliittisen ministeriryhmän kannanotto korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen vauhdittamiseksi. www.minedu.fi > Koulutus > Koulutuspolitiikka > Kehittämisohjelmat ja hankkeet > Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen. Viitattu 15.10.2011.
- OKM 2011. Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen.
http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/rakenteellinen_kehittaminen/. Viitattu 15.10.2011.
- Paasivaara, Vesa-Matti 2011. Projektista kohti toimivaa organisaatiota. Moniheli-projektin ulkoinen arviointi. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201102152370>. Viitattu 14.11.2011.
- Pyykkönen, Miikka 2003. Integraatio ja maahanmuuttajien yhdistystoiminta. Teoksessa Hänninen, Sakari & Kangas, Anita & Siisiäinen, Martti (toim.) 2003. Mitä yhdistykset välittävät. Tutkimuskohteena kolmas sektori. Jyväskylä: Gummerus, 89-121.
- Pyykkönen, Miikka 2007a. Naiset maahanmuuttajien yhdistyksissä. Teoksessa Tiilikainen, Marja (toim.) ja Martikainen, Tuomas. Maahanmuuttajanaiset: Kotoutuminen, perhe, ja työ. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D46/2007. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy. 105-124.
- Pyykkönen, Miikka 2007b. Järjestäytyvät diasporat. Etnisyys, kansalaisuus, integraatio ja hallinta maahanmuuttajien yhdistystoiminnassa. Kulttuuripolitiikan väitöskirja, Jyväskylän yliopisto.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13323/9789513928728.pdf?sequence?=1>. Viitattu 23.10.2011.
- Pyykkönen, Miikka 2007c. Maahanmuuttajayhdistyksen ja niiden toimintamahdollisuudet. Teoksessa Zakeri, Mohsen & Tuunainen, Minna (toim.) 2007. Osaamisen

poluilla – maahanmuuttajien yhdistystoiminnan problematiikkaa. Helsinki: Paintmedia, 29-36.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011.

<http://www.vn.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf332889/fi.pdf>. Viitattu 19.10.2011.

Rask, Maija 2002. Ammattikorkeakoululaitoksen vakiintuminen ja uudet haasteet.

Teoksessa Liljander Juha-Pekka (toim.) Omalla tiellä. Ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki: Edita prima Oy. Arene ry:n julkaisuja. 31-41.

Rapo, Markus 2011. Maahanmuuton nykytila Suomessa. Tieto & Trendit 1/2011.

http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2011/art_2011-02-15-003.html?s=2. Viitattu 4.11.2011

Rastas, Anna 2009. Kulttuurit ja erot haastattelutilanteessa. Teoksessa Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. 2.painos. Tampere: Vastapaino, 78-102.

Rauhala, Pentti 2002. Ammattikorkeakoulujen rooli metropolialueen kehittämissstrategioissa. Teoksessa Liljander Juha-Pekka (toim.) Omalla tiellä. Ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki: Edita prima Oy. Arene ry:n julkaisuja. 199-214.

Räty, Minttu 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Tampere: Tammerpaino Oy.

Saksela, Sanna 2004. Immigrant organizations in Nordic countries with special focus on Finland. Working paper presentation, CEDEM, ULG 12.11.2004.

<http://www.cedem.ulg.ac.be/m/wp/25.pdf>. Viitattu 4.11.2011.

Saksela, Sanna 2007. Maahanmuuttajajärjestöt sillanrakentajina maahanmuuttajien ja valtaväestön välillä. Teoksessa Zakeri, Mohsen & Tuunainen, Minna (toim.) 2007. Osaamisen poluilla – maahanmuuttajien yhdistystoiminnan problematiikkaa. Helsinki: Paintmedia, 23-28.

Salminen, Hannele & Ylä-Anttila, Pekka 2010. Ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistaminen. Selvityshenkilöiden raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:23.

Suomala, Jyrki 2003. Tutkimus- ja kehittämissprojektit opiskelijoiden oppimisympäristöinä. Teoksessa Kotila, Hannu 2003. Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki: Edita prima Oy, 95-108.

Sinisalo-Juha, Eeva 2011. Humak pro-viesti. 6.11.2011. Julkaisematon lähde.

Sisäasiainministeriö 2010. Maahanmuuton vuosikatsaus 2010.

[http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/c3eb7f74bb3da845c22578f4002f44d2/\\$file/maahanmuuton_vuosikatsaus_fi_netti.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/c3eb7f74bb3da845c22578f4002f44d2/$file/maahanmuuton_vuosikatsaus_fi_netti.pdf). Viitattu 8.11.2011.

Tilastokeskus 2010. Väestörakenne.

http://www.stat.fi/til/vaerak/2009/vaerak_2009_2010-03-19_tie_001_fi.html Viitattu 8.11.2011.

Tilastokeskus 2011a. Innovaatiotoiminta.

http://www.stat.fi/meta/kas/innovaatio_toim.html. Viitattu 15.10.2011.

Tilastokeskus 2011b. Suomi lukuina. Väestö.

http://www.stat.fi/tup/suoluk_vaesto.html. Viitattu 23.10.2011.

Teräväinen, Sirpa 2008. Kannuste osana HUMAKin tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Teoksessa Soanjärvi, Katariina (toim.) 2008. Kannuste- Keski-Suomessa tehty. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 6, 2008. Vaajakoski; Gummerus, 125-127.

Tuunainen, Minna 2007. Yhdistystoiminnan hoito. Teoksessa Zakeri, Mohsen & Tuunainen, Minna (toim.) 2007. Osaamisen poluilla – maahanmuuttajien yhdistystoiminnan problematiikkaa. Helsinki: Paintmedia, 12-14.

Tynjälä, Päivi, Välimaa, Jussi & Murtonen, Mari (toim.) 2004. Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä. Juva: WS Bookwell Oy.

Työministeriö nd. Yhdistystoiminnan opas. Selkokieliversio.

[http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/E2286AC0BDABA611C22573A10047DACE/\\$file/yhdist_sel.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/E2286AC0BDABA611C22573A10047DACE/$file/yhdist_sel.pdf). Viitattu 23.10.2011.

Väestöliitto 2011. Maahanmuuttajat.

http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ ja_tutkimus/tietoa_ ja_linkeja/tilastotietoa/maahanmuuttajat/. Viitattu 7.11.2011.

Zakeri, Mohsen 2007a. Johdanto. Teoksessa Zakeri, Mohsen & Tuunainen, Minna (toim.) 2007. Osaamisen poluilla – maahanmuuttajien yhdistystoiminnan problematiikkaa. Helsinki: Paintmedia, 9-11.

Zakeri, Mohsen 2007b. Realistinen kanta toteutuksessa on osaaminen. Teoksessa Zakeri, Mohsen & Tuunainen, Minna (toim.) 2007. Osaamisen poluilla – maahanmuuttajien yhdistystoiminnan problematiikkaa. Helsinki: Paintmedia, 69-97.

LIITTEET

LIITE 1 Saatekirje haastateltaville

Hyvä vastaanottaja,

14.3.2011

Olen yhteisöpedagogiopiskelija Humanistisesta Ammattikorkeakoulusta, ja teen tällä hetkellä opinnäytetyötäni. Opinnäytetyössäni kartoitan pääkaupunkiseudun maahanmuuttajayhdistysten ajatuksia ja ideoita mahdollisesta yhteistyöstä ja sen eri muodoista Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa. Erityisesti keskityn selvittämään millaista tutkimus- ja kehittämistoimintaan perustuva yhteistyö voisi mahdollisesti olla.

Haluaisin haastatella teitä asiaan liittyen. Liitteestä löydät lisää tietoa HUMAK:sta sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta.

Teemoja, joita haastattelussa käydään läpi ovat mm.

- järjestön perustiedot: status, toiminnan sisältö ja toimintatavat
- järjestön tutkimus- ja kehittämistarpeet ja -toiveet
- HUMAK:in roolin mahdollisessa yhteistyössä
 - o yhteistyön muodot
 - o järjestön kriteerit ja toiveet yhteistyölle

Olen teihin puhelimitse yhteydessä viikolla 11 sopiakseni haastatteluajoista. Haastattelut pyritään toteuttamaan maaliskuun lopun ja huhtikuun alun 2011 aikana ja ne ovat kestoltaan noin 1-2 tuntia.

Toivottavasti voitte osallistua molempia osapuolia hyödyttävään tutkimukseen.

Ystävällisin yhteistyö terveisin,

Salla Hyppönen
Yhteisöpedagogiopiskelija
Humanistinen Ammattikorkeakoulu
puh. 040 4146 163
s.posti. salla.hypponen@hotmail.com

See below same message in English.

Dear Madam/ Sir,

I am a community educator student from the HUMAK University of Applied Sciences and I am working on my final thesis at the moment. In my thesis I am researching the possible forms and ideas of co-operation between HUMAK and the immigrant-organizations in the capital area of Helsinki. Main focus in the thesis is the co-operation in a research and development field (R&D).

I would like to interview you in terms of the topic. Find attached more information of HUMAK and R&D activities.

Topics of the interview will base on:

- the general facts of the organization: status, content of activities, operation modes
- organizations needs and plans for research and development
- the role of HUMAK in the possible co-operation
 - o forms of co-operation
 - o organizations criteria and expectations for co-operation with HUMAK

Interviews will be kept during March and the beginning of April 2011. I will contact you on week 11 in order to arrange a meeting with you. The length of an interview is up to 2 hours.

I wish you can take part in this research wherefrom both sides can benefit.

With kind co-operation regards,

Salla Hyppönen
Student of Civic Activities and Youth Work
HUMAK University of Applied Sciences
phone. 040 4146 163
email. salla.hypponen@hotmail.com

LIITE 2 Esitiedote Humanistisesta Ammattikorkeakoulusta

Humanistinen ammattikorkeakoulu, HUMAK,

on verkostoammattikorkeakoulu jonka toiminta-alueena on koko Suomi. HUMAK on omilla aloillaan humanistisella ja kasvatusalalla sekä kulttuurituotannossa johtava kouluttaja ja asiantuntija ja toimii aloillaan läheisessä yhteistyössä yritysten ja järjestöjen kanssa.

Lisätietoa eri koulutusohjelmista löytyy osoitteesta <http://www.humak.fi/opiskelu/opiskelu-humakissa>.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Tutkimus- ja kehittämistoiminta esittäytyy HUMAKissa yleensä erilaisina projekteina, joita tehdään useiden yhteistyökumppaneiden kesken. Usein projekteilla on erillinen ulkopuolinen rahoitus, mutta projekteja toteutetaan myös yhteistyökumppaneiden jo olemassa olevien resurssien turvin.

Projektien tarkoitus on tukea järjestöjen toimintaa ja osallistua toiminnan kehittämiseen. Olennaista on, että kehittäminen perustuu niille tarpeille, jotka on toimijoille itselleen olennaisia ja aidosti palvelevat toimintaa. Hanketoiminta antaa yhteistyökumppaneille mahdollisuuden hyödyntää ammattikorkeakoulun henkilöstön ja opiskelijoiden osaamista.

Vuosittain HUMAKissa toteutetaan useita hankkeita. Lisätietoa meneillään olevista tutkimus- ja kehittämishankkeista löytyy osoitteesta <http://www.humak.fi/tutkimus/hankkeet>.

Mahdollisia yhteistyön muotoja:

Koulutus

1. Harjoittelut. Kestoltaan 5-10 viikkoa. Jokaisen harjoittelun kesto ja sisältö sovitaan erikseen tilanteen mukaan.
2. Pienet opiskelijoiden suorittamat hankkeet (kesto 2-6 kk) joihin sisältyy sekä työharjoittelua että itsenäistä hanketyöskentelyä
3. Opinnäytetyö. Ammattikorkeakoulujen opinnäytteet ovat yleensä hyvin käytännönläheisiä.

Projektit

Tutkimus- ja kehittämistoiminta tarkoittaa yleensä erilaisia projekteja, joita on kahta eri tyyppiä. Hankkeille joko haetaan ulkopuolista rahoitusta tai ne voivat olla pedagogisia projekteja joissa käytetään yhteistyökumppaneiden omia, jo voimassaolevia resursseja. Tutkimus- ja kehittämistoiminnassa HUMAK ja yhteistyökumppanit päättävät yhdessä millä alueilla yhteistyötä halutaan tehdä ja millaisia resursseja toimintaan on käytettävissä.

Mikä on yhteisöpedagogi?

Yhteisöpedagogit ovat nuorisotyön sekä kansalaistoiminnan ja järjestötyön ammattilaisia.

Yhteisöpedagogin opintojen keskeiset sisällöt ovat

- kansalais- ja järjestötoiminta
- sosiaalinen vahvistaminen nuorisotyössä
- kansainvälinen ja monikulttuurinen toiminta
- osallistavat työmenetelmät ja
- monipuoliset vuorovaikutustaidot.

See the same message in English below.

HUMAK is a small but nationally spread **University of Applied Sciences (UAS)** and it reaches the whole of Finland being the leading educator in its fields, humanities and education and cultural management. HUMAK works in close cooperation with companies and organizations operating in its fields of expertise.

More information about the education programs is available in English at <http://www.humak.fi/en/studies> .

Research and Development (R&D)

Research and development is normally carried out as projects with various partners. Often this involves the application of outside funding, but it can also be done with the resources the partners have available in their own organizations.

The purpose of the projects is to support and develop the activities in the organizations. It is important that the project is responding to the real needs of the actors and the work. Project activities give opportunity for the cooperation partners to benefit from the knowhow of personnel and students.

Annually HUMAK implements various projects in R&D field .More information about the ongoing projects is available in Finnish at <http://www.humak.fi/tutkimus/hankkeet>

Possible forms of cooperation

HUMAK cooperates with other organizations both within Education and R&D related activities.

When **cooperating under Education**, the main actors are students. There are three different types of modules that can be used under this category:

- 1) Internships (work placements) for one or two periods (i.e. 5-10 weeks). The content and main focus of the internship is agreed upon separately for each case.
- 2) Small projects carried out by students (during 2-6 months). This would in most cases include some time in work placements and continue then with more independent project work.
- 3) Thesis. The thesis at a UAS is practically oriented. This means that the focus is more on improving or developing something than in academic research.

Cooperation under R&D means that HUMAK and possible co-operators mutually agree on which areas they want to develop together and which resources

will be used for that purpose. R&D normally takes place in the form of projects. HUMAK is involved in two types of projects: R&D projects which apply for funding from outside sources and Pedagogical projects where resources are found within the cooperating organizations.

What community educator?

Community educators are the specialists of youth work and civic- and NGO activities.

The basic contents of community educator studies are:

- civic- and NGO activities
- social reinforcement in youth work
- international and multicultural activities
- participation methods
- diverse interaction skills

LIITE 3 Haastattelurunko

1. Esittäytyminen: itse, opinnäytetyö (miten haastatellaan, ketä, tulokset)
2. Nauhoitus!
3. Haastattelunäkökulmana TKI-toiminta

1. Järjestön yleiset taustatiedot

- järjestö
 - millaisena järjestöt itse näkevät oman statuksensa ja roolinsa yhteiskunnassa (esim. kotouttamisen tuki, oman kulttuurin ylläpitäminen jne.)
- toiminnan sisältö
 - oman toiminnan erityispiirteet
- toimintatavat
 - henkilöstö/toimijat
 - järjestön käyttökieli
 - toiminnan laajuus, pysyvyys ja jatkuvuus
 - kauan järjestö on ollut toiminnassa
 - rahoitus/ taloustilanne
 - meneillään olevat projektit
 - tärkeimmät yhteistyötahot tällä hetkellä

2. Järjestön tutkimus- ja kehittämistarpeet/ -toiveet

- millaisia tutkimuksia/kehittämistä järjestö haluaisi ja järjestölle olisi olennaista tehdä
 - oman alan mahdolliset laajemmat tutkimustarpeet
 - järjestön omat kehittämistarpeet
- millaisiin asioihin järjestö tarvitsisi toiminnassaan tukea

3. Oppilaitosyhteistyö/ aiempi yhteistyö oppilaitosten kanssa/ Yhteistyö HUMAKin kanssa

- millaista yhteistyötä järjestöjen puolelta toivotaan/ millaista yhteistyötä on ollut
- millaisia kumppaneita järjestöt haluaisivat
 - mikä kumppanin rooli olisi (tukija, yhdessä tekijä, asiantuntemuksen tuoja, välittäjä, hallinnoija jne.)
- millaisena järjestö näkee suomalaisen ammattikorkeakoulujärjestelmän
 - nähdäänkö, että sillä on mitään yhteyttä omaan toimintaan, vai täysin erillinen toimija tässä yhteiskunnassa
- mielipide/ aikaisempi kokemus oppilaitostyöskentelystä yleisesti
 - erityisesti HUMAKin kanssa
 - Millaiseksi mahdollinen aiempi yhteistyö on koettu yleisesti/ kohdennettuna HUMAKiin
- mitä yhteistyö HUMAKin kanssa voisi mahdollisesti olla

- Millaista tukea järjestöt toivoisivat HUMAKilta?/miten järjestö hahmottaa yhteistyön HUMAKin kanssa
- Nähdäänkö tuen tarve erilaisena verrattessa tukeen muilta tahoilta
- järjestön asettamia kriteerejä yhteistyölle oppilaitoksen kanssa
 - mitä järjestö haluaa yhteistyöllä ennenkaikkea saavuttaa/ järjestön tarpeet/ hyöty yhteistyölle

4. SWOT-analyysi

- **uhat** yhteistyölle
- **mahdollisuudet** yhteistyölle
- järjestön **heikkoudet** lähteä mukaan yhteistyöhön/ heikkoudet yhteistyökumppanina
- järjestön **vahvuudet** lähteä yhteistyöhön

- mitä annettavaa järjestöllä olisi yhteistyölle/ järjestöjen erityistaidot ja erityisosaaminen
- millaisia resursseja järjestöt näkevät itsellään olevan käytettäväksi yhteistyössä

5. Opiskelijoiden rooli yhteistyössä

- millä tavalla yhteisöpedagogi voisi parhaiten hyödyntää yhteisöä
- mitä taitoja/osaamista tarvitaan
- tarvitaanko erillistä kulttuurientuntemusta
- millaisia erityisasioita mahdollisen harjoittelijan tulisi ottaa huomioon
- minkälainen olisi hyvä yhteisöpedagogiharjoittelija
- kuinka isoksi opiskelijoiden rooli haluttaisiin mahdollisissa laajemmissa TK-hankkeissa

LIITE 4 Järjestöjen tutkimustarpeita

- eri vähemmistöryhmien työllisyyteen, opiskeluun tai kielen osaamiseen liittyvä tai yhteiskunnalliseen orientoitumiseen liittyvä tutkimus
- eri vähemmistöjärjestöjen tilanteeseen liittyvä tutkimus
- maahanmuuttokeskustelun profiloituminen koskemaan turvapaikanhakijoita, pakolaisia jne, vaikka nämä ovat vain murto-osa suomeen tulevista maahanmuuttajista
- yhteiskunnalliset asiat, kuten
 - maahanmuuttajien aktiivisuus ja edustavuus politiikassa
 - maahanmuuttajien edustavuus esimerkiksi eri viroissa
 - syrjintään liittyvät asiat, tätä aihetta voisi lähestyä jostain spesifistä näkökulmasta
- huumeiden käyttö maahanmuuttajien keskuudessa
 - miten voidaan tukea heitä ja heidän perheitään
- maahanmuuttajien hyvinvointi ja integraatio
 - taloudellinen, poliittinen ja sosiaalinen integraatio
 - myös asian tarkastelu laajemmassa eurooppalaisessa kontekstissa
 - integraation erilaiset käsitykset virkamiestasolta ruohonjuuritasolle
- rasismi ja sen ilmeneminen esimerkiksi urheilun ja liikunnan parissa
- maahanmuuttajanuorten sopeutuminen suomeen ja heidän tulevaisuudennäkymänsä
- juuri suomeen muuttaneiden nuorten aktivoiminen mukaan järjestöjen toimintaan
- selvitys siitä millaisia palveluita maahanmuuttajanuoret tarvitsisivat
 - erityispainona maahanmuuttajatytöt
- maahanmuuttajanuorten siirtymävaihe peruskoulutuksesta jatko-opintoihin
- kotiäitien osallistaminen suomalaiseen työelämään
- ikääntyneiden palvelut maahanmuuttajille, kuinka uskonto- ja kulttuurierot on otettu esim. vanhainkodeissa huomioon
- jotkut järjestön omista meneillään olevista projekteista kaipaisivat järjestäytyneempää otetta, joihin toivottaisiin yhteistyöapua